Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 27 (758). LÖRDAGEN DEN 6 JULI 1901. 14:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:		UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ OCH EXPEDITION:	KOMMISSIONÄRER
IDUN	KR. 6:—	HVARJE LÖRDAG.	FRITHIOF HELLBERG	KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR.
IDUNS PRAKTUPPLAGA	» 8:—		TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.	ÖPPEN KL. 10—5.	
IDUNS MODETIDN. MED PL.	» 5:—	LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
IDUNS MODETIDN. UTAN PL.	» 3:—				

D. D. M. M. KONUNGEN OCH DROTTNINGEN OCH H. K. H. PRINS EUGEN PÅ VERANDAN TILL ROSENDALS SLOTT. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAFEN A. BLOMBERG.

HOFVET Å ROSENDAL.

UNDER HETA FÖRSOMMARDAGAR blir det kvaft äfven i den Tessinska konungaborgens gemak, oaktadt vindarne från Saltsjön och Mälaren spela kring de fritt liggande murarne.

Då lockas vårt konungapar för en eller annan vecka ut till något af de idylliskt belägna lustslotten i Stockholms omgifningar, hvarest monarken och hans gemål njuta landt- och sjöluft som en förberedelse till de längre rekreationsresorna på sensommaren.

Det är företrädesvis det af Carl XIV Johan anlagda Rosendal å Djurgården, hvilket vid dylika tillfällen får mottaga de höga gästerna i sitt hägn. Äfven i år har detta lilla Tusculum bland den arkadiska parkens kullar sett några medlemmar af vår konungafamilj inom sina väggar, nämligen konungen, drottningen och prins Eugen.

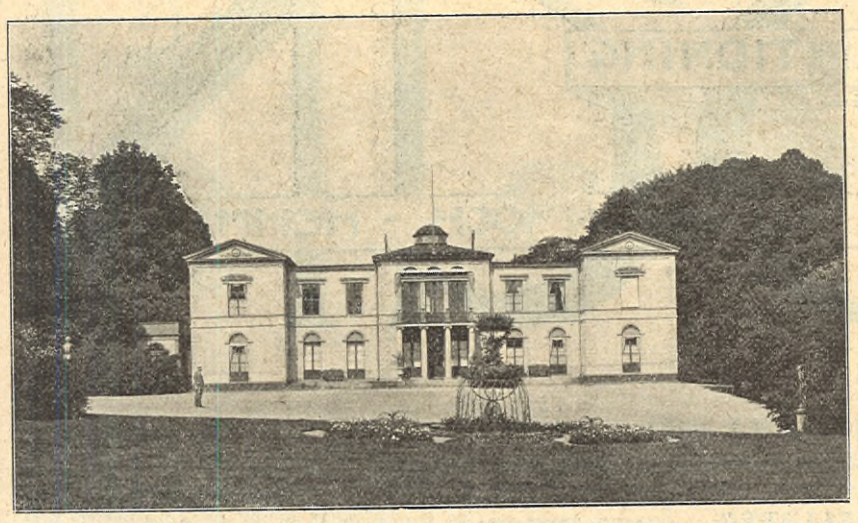

ROSENDALS SLOTT Å K. DJURGÅRDEN.

Under solglödande junidagar är terrängen kring den lilla slottsvillan en förtjusande tillflyktsort — en sannskyldig idyll i det på idyller rikt lottade stockholmslandskapet.

En mängd af den nordiska löfskogens trädslag doftar och sprider skugga rundt omkring, fågelsången ljuder fulltonig ur löfverket, blomsteranläggningarnas starka färgisättningar rodna, hvitna eller blåna mot grönskans bakgrund, och mellan knotiga ekar och finstammiga silfverbjörkar gnistrar Djurgårdsbrunnsvikens lätt krusade vatten.

Det lilla slottet, så enkelt till sitt yttre, innesluter, som kändt är, flere gemak, hvilka röja dess furstliga karaktär. Bland dessa är den af oss afbildade kupolsalongen i slottets öfre våning särskildt anmärkningsvärd genom sin praktfulla dekorering. Rummet, som har kvadratisk form, äger utsikt åt trädgården mellan slottet och viken, där den berömda jättestora porfyrvasen från Älfdalen står.

Salongens väggar glänsa af rik förgyllning, speglar och ljusa, luftiga målningar å hvit botten. Förgyllda pilastrar indela väggarna i fält. De tre dörrarne äro dekorerade i grisaille och guld. Öfverstyckena återge scener från Olympen, målade af professor P. E. Limnell, samme konstnär, som utfört salongens öfriga målningar. I taket tumla i skyar de fyra årstiderna inom målade lunetter.

Möblerna i detta så rikt dekorerade rum äro förgyllda och klädda med rödt fasoneradt siden.

Enkelt och stilla tillbringa de furstliga personerna sin tid på Rosendal. Den lysande hofetiketten är kvarlämnad i den storstilade borgen på Lejonbackens krön.

Dagarna ägnas åt det rogifvande landtlifvets behag, och skymtade ej då och då betjäningens kungliga livré mellan buskagerna eller i dörrarne till ekonomibyggnaderna och det lilla huset med gafvelhallen, och rullade ej stundom de kungliga vagnarne fram öfver gårdsplanen, skulle ingen förbipasserande ana närvaron af landets monark inom den lilla slottsvillans hägn.

Dagligen företaga konungen och drottningen åkturer utåt de fagra Djurgårdsvägarne, och hvarje tisdag och fredag, konseljdagarna, rider hans majestät in till staden — ett glädjande bevis för, att hans hälsotillstånd numera befriats från alla oroande sviter efter den svåra sjukdomen i vintras.

De i dagsnumret meddelade bilderna från hofvet å Rosendal, med konungens älskvärda medgifvande tagna för Iduns räkning af vår fotograf, återgifva några af de olika facerna i det idylliska sommarlifvet därstädes. Heltvisst skall en hvar vid anblicken af de båda gruppbilderna, å hvilka konung Oscars resliga och sympatiska gestalt dominerar, af hjärtat önska, att den grånade, men alltjämt spänstige landsfadren med det varma sinnelaget och de upphöjda tänkesätten ännu vid sin ädla gemåls sida måtte få njuta många fagra somrars hälsogifvande ro i skötet af sitt land och sitt folk.

ÅTERSEENDE.

I.

HAN KOMMER, han som jag hållit så kär
alltsedan barndomsåren!
Så djärf, så skön och så ren han är
som trastens locksång om våren.
Hans öga är stolt, men så ljust och klart
och djupt som fjällsjön och underbart.
Du ädle, härlige gosse,
Gud gifve du komme snart!

Jag ville taga dig i min famn
och ömt till mitt bröst dig trycka
och gifva dig smekande vackra namn
i återseendets lycka.
Min barndoms lekbror,
min ungdoms vän,
jag vet ju, att nu, då vi ses igen,
du stolte, du käcke gosse,
skall du vara densamme än.

Fast långa år hafva svunnit,
sen jag dig skådade sist,
och mycket vi pröfva hunnit,
jag känner, jag vet förvisst,
att du är densamme du fordom var,
din varma själ har du ännu kvar,
du, min veke, känslige gosse,
så ren som i barndomens dar.

I skogen hörs fågelkvitter
det glammar i skog och lid.
Af lif det brusar och spritter
i vårens härliga tid.
Där borta, där vägen buktande går
mellan mossiga stammar och nygröna snår,
min egen, älskade gosse
i dans jag till mötes går.

II.

Han kom! Ack nej, han kom ej, min vän!
Det måtte ha varit en annan!
Han kom, men intet jag kände igen,
ej gången, ej blicken, ej pannan.
Af honom, min vän, ej spår jag fann,
fastän jag visste, att *han* var *han*.
Det var ej min egen gosse,
det var en obekant man.

Han glömt det för länge sedan,
allt skönt, som tillsammans vi drömt,
och världen hos honom redan
hade dödat allt varmt och ömt.
Mitt hjärta blöder ur djupa sår;
på kinden tillrar en brännande tår:
min solljuse, vackra gosse
ligger vissnad och kall på bår.

I dag är det höst i mitt sinne
och skogen tycks dyster och mörk.
Det låter som suckar därinne
bland furor och gran och björk.
Och borta, där vägen buktande går
mellan mossiga stammar och nygröna snår
min egen, älskade gosse
en grönskande grafkulle får.

VALDEMAR LINDHOLM.

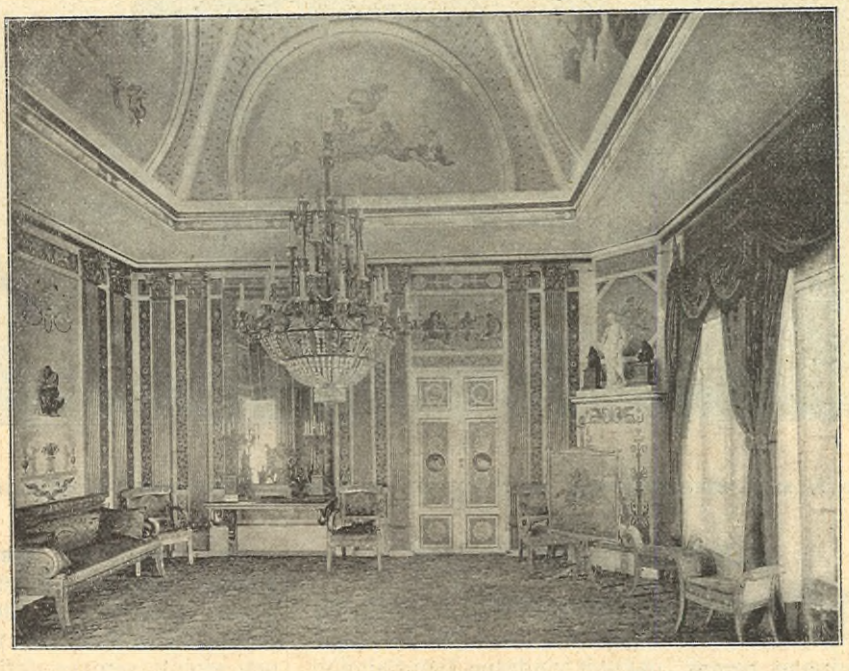

KUPOLSALONGEN Å ROSENDALS SLOTT.

Mot vår hälsas fiender, bakterierna, är enligt framstående läkares officiella intyg F. PAULI's AZYMOL det bästa vapnet. Till dagligt bruk för munnens och tändernas vård, mot smitta, för sårbehandling, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader m. m. London 1899 erhöll F. Pauli's Azymol guldmedalj såsom det förnämsta antisepticum.

Till hudens förskönande och vård är F. PAULI's BALSAMTVÅL den bästa och angenämaste. Prisbelönt London, Chicago, Paris. Stockholm 1897 erhöll F. Pauli's Balsamtvål högsta utmärkelsen och guldmedalj.

SOMATOSE *Erkändt bästa krafthöjningsmedel.* *Ökar aptiten i hög grad.* Erhålles på apotek.

HÄLSOLÄRAN I FLICKSKOLORNA.

HVAD SÄGA MÖDRARNA?

BLAND ALLA de värdefulla meningsutbyten i olika ämnen, som förekommo vid det nyligen afslutade flickskolemötet i Stockholm, var det i synnerhet diskussionen i en fråga, hvilken genom sin innebörd var i högre grad än de öfriga ägnad att inom hemmen och särskildt hos mödrarna väcka intresse och eftertanke.

Alla de farhågor, som uttalades, när det gällde att införa hälsolära som undervisningsämne i våra flickskolor hafva dess bättre under tidernas lopp visat sig alldeles obefogade. Att uttala tvifvel om lämpligheten och nyttan för vår skolungdom af kunskap om kroppens byggnad och funktioner samt om dess hygieniska vård hör numera till de öfvervunna ståndpunkterna. För kuriositetens skull anföra vi här ett par yttranden i denna fråga, hvilka på 1886 års flickskolemöte fälldes af en erfaren skolman: »Uti det läroverk, där jag varit rektor, har jag gärna varit med om att införa hälsovårdslära, *därför* att den allmänna opinionen, af hvilken flickskolan i mer eller mindre grad är beroende, fordrat den; men om jag skulle sett saken från hygienisk synpunkt, tror jag icke, att jag skulle gått in på densammas införande... Jag tviflar ganska mycket på det hälsosamma inflytande af att läsa hälsolära... Jag fruktar, att man genom att läsa hälsolära börjar lära sig känna efter, om man ej har ondt här eller där, och att man sålunda blir sjuk af att läsa hälsolära.» Dylika uttalande — äfven när de gjordes, på det kraftigaste bemötta — höra i sanning till omöjligheterna på ett skolmöte i vår tid. Och när nu undervisningen i hälsolära gjordes till föremål för diskussion, var det egentligen slutpunkten i den formulering frågan fått, som behandlades. Slutorden voro: *detta ämnes utsträckning.*

I ett klart och sakrikt inledningsföredrag, alltigenom präglad af en sant kvinnlig, nobel och värdig uppfattning, framlade doktor Karolina Widerström skälen för att undervisningen i hälsolära inom flickskolans högsta klass skall omfatta äfven det viktiga kapitel, som hon benämnde »*den speciella kvinnohygienen*»; och doktor W. anmärkte som en afsevärd brist, att det hittills alldeles uteslutits ur nämnda undervisning. I vår kortfattade redogörelse för Flickskolemötet i n:r 25 antydde vi äfven hufvudinnehållet i detta doktor Widerströms föredrag, till hvilken redogörelse vi härmed hänvisa. Doktor Widerströms åsikt biträddes i hufvudsak af alla dem, som yttrade sig i diskussionen, ehuru de stora svårigheterna för vederbörande lärarinna att på tillfredsställande sätt lösa uppgiften betonades. Våra dagars uppfostrare ha fått absolut klart för sig, att renhet i uppfattningen och styrka i karaktären, när det gäller dessa för samhället och individen viktiga förhållanden, ingalunda bibringas de unga genom att söka hålla dem i okunnighet, utan genom att på ett *rätt sätt* meddela dem verklig kunskap.

Hur skall nu denna kunskap meddelas den uppväxande kvinnliga ungdomen? Jo, i skolan, i samband med undervisningen i hälsolära, svarar utan tvekan doktor Widerström. Och hon gör det på grund af den erfarenhet hon själf och andra som undervisare vunnit. Fastän, säger doktor W., mödrarnas häfdvunna uppfattning, att det ej passar att tala öppet om dessa viktiga förhållanden, nog kommer att försvåra ämnets upptagande i skolorna. Dessa båda antaganden synas oss emellertid värda en närmare undersökning. *Är detta den allmänt gängse uppfattningen bland vår tids mödrar?* och *hur komma de att ställa sig gent emot skolans uppgift i denna sak?* — se där två frågor, som synas oss väl värda att komma under debatt och som enligt vår mening ej stå i det premiss- och slutledningsförhållande till hvarandra, som doktor W. angifvit. Dessutom torde det få anses som en brist i den för öfrigt utmärkta utredning, som på skolmötet presterades, att *ingen mor* yttrade sig.

Idun har därför beslutat att öppna sina spalter för uttalanden i denna viktiga fråga. Vi äro nämligen lifligt öfvertygade, att den förtjänar en så allsidig belysning som möjligt och därför bör ägnas uppmärksamhet äfven i andra kretsar än de fack-pedagogiska, samt att den mer än något annat ämne berör ett område, där mödrarna böra ha främsta talan. Många mödrar och andra den uppväxande kvinnliga ungdomens ledarinnor sitta här inne — därom äro vi förvissade — med önskemål och erfarenheter, som förtjäna att allvarligt beaktas och genom hvilkas framläggande de utan tvifvel skulle bidraga till en för såväl skolan som för hemmet gagnande utredning i en för båda så viktig angelägenhet.

Vi bjuda nu alla dessa välkomna med sina uttalanden, som ju förr dess hellre böra insändas till *Redaktionen af Idun, Stockholm*, under samma rubrik, som läses ofvan denna uppsats. Och utfästa vi

ett hederspris af 50 kronor

som efter diskussionens afslutande genom omröstning af vår läsekrets själf utdelas åt det eller de inlägg i frågan, som däraf ansetts högst förtjänta.

Red. af Idun.

STÖTTEPINNEN.

EPISOD UR SJUKHUSLIFVET BERÄTTAD AF E. R—Y.

DET VAR på det stora sjukhusets medicinska afdelning i en sal för manliga patienter. På hvardera långväggen funnos flere höga fönster och tolf sjuksängar, och då salen innehöll föga mer än dessa i möbelväg och det inga gardiner fanns för fönstren, gjorde det hela ett kalt och kallt intryck, åtminstone i början, innan man hann vänja sig därvid. Allt var dock så ordentligt, dammfritt och rent, att man egentligen icke fann så mycket att klandra, och då läkarevård och sjukvård båda voro goda, hörde man också sällan eller aldrig ett missnöjdt ord från patienterna. På stunderna emellan läkarronderna, behandling och måltider gjorde de hvarandras bekantskap, och det gemensamma i deras belägenhet kom dem att snart nog meddela hvarandra sina förhållanden och lefva tillsammans dag efter dag, såsom vore de alla blott medlemmar af en och samma stora familj.

Uti en af sängarne låg en ännu ung man, blott trettiotvå år gammal, målare till yrket, och med ett godt och hyggligt utseende. Där hemma hade han hustru och sex barn, men låg själf på sjukhuset i sista stadiet af ett svårt och långsamt hjärtlidande. Hans namn förmäler icke historien, ty på sjukhusen benämnas patienterna blott undantagsvis med sina namn och betecknas i stället med sängens nummer.

Numro elfva hade nu legat där på tionde veckan, och man visste ej rätt, om han hade reda på eller ej, att han hvilken stund som helst kunde dö. Härom talade han åtminstone aldrig och hans tankar gingo ifrån morgon till kväll blott i en riktning — hemmet. Hans hustru måtte hafva varit hvad man i allmänhet kallar en »stackare», att döma af den oro mannen hyste för, huru det skulle gå de små barnen nu, då han själf »låg där» och ej längre förmådde bistå henne med råd och dåd. Hon var ung, sade han urskuldande, och hade aldrig varit tvungen att »ta i», förr än hon gifte sig med honom. Och hvad kunde man egentligen begära af en fattig mor, ensam med sex små barn? Man kunde se, huru den sjuke mannen oroade sig för hennes skull, och emellan de svåra anfallen af andnöd och mattighet, som kommo öfver honom, talade han blott om de sina. Hustrun kom dock mycket sällan till honom på besök, och då de andra patienterna om söndagarne lågo med sina familjer omkring sig, var det tomt omkring numro elfvas säng. Hans hem var nämligen aflägset och de små orkade ej gå så långt. Modern vågade ej heller lämna dem ensamma hemma, och mannen, som absolut icke ville samtycka till, att hon ens en enda timme anförtrodde dem åt en främmande, såg helst, att hon blef hemma och »skötte sitt» — för egen del fordrade han af henne intet. Den, som däremot flitigt besökte honom, var den äldste gossen, ett barn på åtta år. Klockan ett var det dagligen mottagningstid på sjukhuset och Erik förfelade aldrig att vara den förste, som insläpptes genom ytterporten. Han gick direkte från småskolan till sjukhuset och stod där med ryggen hårdt tryckt emot den stora porten, tåligt väntande, tills klockan slog. Så fort han blef insläppt, sprang han, snabb som en pil, genom förstugor, korridorer och trappor, och klockan var knappt mer än en enda minut öfver ett, då han med mössa och skolböcker i handen, röd och flämtande, stod i dörren till sjuksalen. Han var punktlig som ett klockslag, och så fort de sågo honom, gjorde sig alla patienterna redo att emottaga hvar och en sina vänner.

Erik stannade alltid först i dörren, tog därifrån liksom en öfverblick af salen och gick därefter tyst och stilla fram till numro elfvas säng. Fadern, som tillbringade hela förmiddagen med att vänta på hans ankomst, tycktes vid anblicken af gossen få nytt lif. Nu skulle han få underrättelser om allt och alla där hemma och svar på alla oroliga frågor. Nu samlade han sina svaga krafter, ögonen lifvades och stämman blef åter stark. Han, som annars låg eller, rättare sagdt, satt, stödd mot sina kuddar, orörlig och med slutna ögon, allt för svag, som det tycktes, för att lyfta ett finger, vände sig nu raskt om i sängen och blef i hast oberoende af andra.

Genom en längre tids iakttagelser och med tillhjälp af det såväl numro elfva själf som de öfriga patienterna läto undfalla sig, visste äfven sjuksköterskorna i detalj, huru det stod till i den sjukes hem samt hvad dennes långa öfverläggningar med sin gosse gingo ut på. Det är just ett af dragen i sjukhuslifvet, att så att säga

Sommarbluslif,

tunna, lätta och eleganta,

i största urval hos

K. M. LUNDBERG

STOCKHOLM.

C. W. Schumacher
Kongl. Hofleverantör.
Norrlandsgatan 17, Stockholm.

NYHET!
Mältade brödsorter.

HUSHÅLLSBRÖD, mältadt hvetebröd à 42 och 25 öre.
HUSHÅLLSBRÖD, mältadt rågsiktbröd à 38 och 25 öre.

BRÖD efter vikt.
HUSHÅLLS-Limpbröd om 1 kilo, 38 öre.
PREUSSISKT bröd om 1 kilo, 35 öre.

DE KUNGLIGA PERSONERNA MED UPPVAKTNING FRAMFÖR HUFVUDINGÅNGEN TILL ROSENDALS SLOTT. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. DE UPPVAKTANDE FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: RIKSMARSKALKEN FRIH. F. VON ESSEN, STATSFRUN HEDDA MUNCK, FRÖKEN GERDA NORDENFELT, FRÖKEN GUNLÖG RÅLAMB, KABINETTSKAMMARHERREN FRIH. A. ÅKERHIELM, ÖFVERSTELÖJTNANT T. DE MARÉ, KAMMARHERREN FRIH. L. BECK-FRIIS.

allt inom sjuksalen blifver gemensam egendom. Under det att hon tyst och stilla går och kommer, erhåller sköterskan ofta en god inblick i förhållandena, utan att hon därför behöfver utfråga någon. Patienterna hålla henne instinktmässigt för sin vän och tala inför henne fritt med hvarandra om allt.

Det var ganska märkvärdigt att gifva akt på uttrycket i gossens kloka ansikte, då han dag efter dag stod stödd emot faderns säng med ögonen oafvändt fästade på honom. Det förra var magert och blekt och de senare sågo så djupa och mörka ut, då han nu frambar sin rapport. Aldrig såg man honom småle, det var, som kände han blott alltför väl det ansvar, som hvilade på hans svaga skuldror, ty var han icke i själfva verket den, som skötte allt? Han tjänstgjorde nämligen icke blott som budbärare emellan fadern och modern, utan verkställde också alla den förres befallningar med en punktlighet och en noggrannhet, som voro långt öfver hans år. Han visste äfven ganska väl, att det var på honom, och ej på modern, fadern litade. Det var han, som beräknade den lilla familjens behof för dagen och den summa, som på öret åtgick för att tillfredsställa dem. Det var också han, som, i samråd med fadern bestämde och afgjorde alla viktiga frågor, gjorde uppköpen och gick alla ärenden. Ibland afgaf gossen gynnsamma rapporter — maten hade räckt, så att alla blifvit mätta, de små hade hela dagen varit tysta och snälla, mamma hade fått sofva godt på natten; ibland åter kom han med idel jobsposter. Eva hade fallit och slagit en stor kula i pannan, mamma hade brännt sin hand, lillen hade skrikit nästan hela natten, så att mamma bestämdt trodde, att han var sjuk, ehuru hon alls icke förstod hvad det var, som felades honom. Hjalmar behöfde få sina kängor lagade, ty de voro nu så dåliga, att han blef aldeles våt om fötterna, bara han gick ut på gården, samt, värst af allt, det var nu slut på veden! Till allt detta lyssnade den sjuke med spänd uppmärksamhet, gjorde sina anmärkningar, än gillande, än ogillande, och gaf sina förhållningsorder för nästa dag.

H. M. KONUNGEN BEGER SIG UT PÅ VAGNSPROMENAD.

Så ingående var hans intresse för allt där hemma, att man kunde säga, det han från sin aflägsna dödsbädd skötte hushållet i hemmet. Hvad familjen skulle hafva till middagen, bestämde han enligt de med sakkännedom af gossen gjorda förslagen, och de räknade så tillsammans ut hvad dagens utgifter skulle belöpa sig till. Det var rörande att höra den lille räkna för fadern, så och så många ören till mjölk, så och så många till bröd, så och så mycket till potatis, hyra m. m. Den summa, den ordentlige fadern i hälsans dagar lagt af för nödens stund och som han nu kontant gömde i nattduksbordet, förminskades härvid dag för dag, trots den lilles ängsliga försök att göra de begärda summorna så små som möjligt.

En ny patient i sängen numro tolf, som med häpnad lyssnat till ett af dessa ingående samtal mellan far och son, utbrast, sedan gossen gått, full af beundran:

»Det var då en pojke, som heter duga! Jag tror minsann, att numro 11 håller mera på honom än på hustrun sin.»

»Det gör jag visst,» svarade fadern, »ty han är lika klok som jag själf och den ende stöttepinne jag och min hustru hafva.»

Det var nog detta uttryck, som gaf uppslaget till benämningen och gjorde, att Erik snart aldrig betecknades med något annat namn patienterna emellan. Att han tog sin uppgift som »stöttepinne» på allvar, förstod man af det rörande uttryck af bekymmer, som ständigt hvilade öfver de barnsliga dragen.

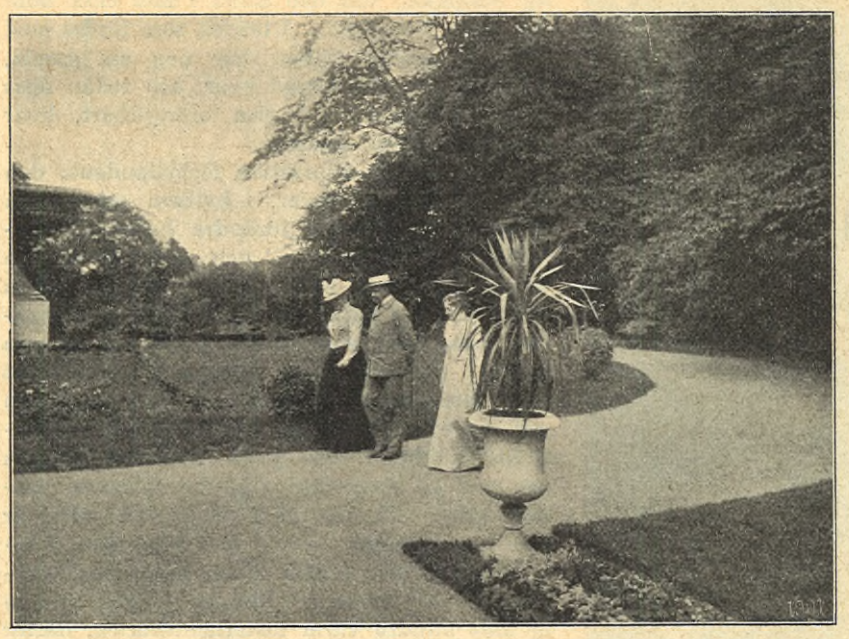

UPPVAKTANDE PÅ PROMENAD I PARKEN, DEN S. K. »HOFCIRKELN».

En dag gick det liksom en ängslig hviskning igenom den stora salen, den flög från säng till säng och väckte oro i månget hjärta.

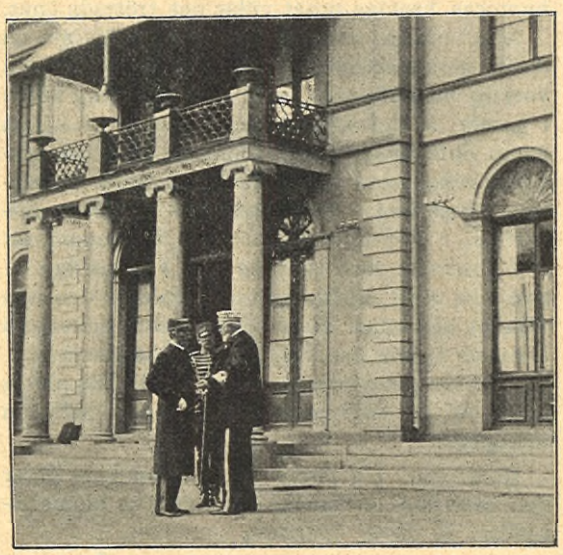

H. M. KONUNGEN I SAMSPRÅK MED SINA KAVALJERER.

»Numro elfva har blifvit tvungen att växla sin sista tia . . .!»

Döden gör så ofta besök i en sjukhussal på den medicinska afdelningen, att man knappast skulle kunna tro, att den någonsin där skulle komma oväntadt. Icke förty händer det ibland, att både patienter och sjuksköterskor öfverraskas. En morgon stod till allas häpnad numro elfvas säng tom och nattsköterskan berättade, huru han hastigt och utan att gifva så mycket som ett ljud ifrån sig fallit död tillbaka mot sina kuddar. Allt var öfver, och enligt seden på sjukhuset täcktes nu den tomma sängen af ett hvitt lakan. Alla hade vetat, att det skulle gå så, och dock var förstämningen allmän. Det kändes så förunderligt tomt efter den döde, som legat där så länge, att man hunnit för honom fatta ett intresse, djupare än man själf visste. Denna morgon var det alldeles tyst i salen och hvarken patienter eller sköterskor växlade ett enda onödigt ord. Allt efter som tiden led, tycktes beklämningen blifva större. Man såg allt mer och mer oroligt på den stora klockan och mer än ett hjärta sammanprässades. Hvad var väl orsaken härtill? Det hade ju varit dödsfall i salen förr! Ack, det var tanken på den lille »stöttepinnens» ankomst! Man visste, att barnet intet visste om faderns frånfälle, och att det, utan att ana något, skulle komma från skolan som vanligt . . . Huru skulle det väl gå . . .? Hvad skulle man väl säga honom? Så frågade sig alla, den ömhjärtade öfversköterskan kanske allra mest. Med förökad spänning gingo allas ögon oaflåtligt mot klockan. Man hade så gärna velat gå och möta gossen vid porten, men då inträdde helt oväntadt både öfver- och underläkare, och sköterskor såväl som patienter måste nu alla finnas tillstädes.

Redan stod den stora visaren på tolf — nu skulle han ofördröjligen komma! Det var en lång minut och en andlös väntan — alla hörselnerver spändes ofrivilligt för att uppfånga ljudet af de små fötterna i stentrappan. Säkerligen var det endast med stor svårighet, sköterskorna denna gång förmådde lyssna till det den allvarlige öfverläkaren sade. Nu hördes gossen tydligt komma, nu stod han i dörren . . . man vände bort hufvudet . . . intet öga förmådde möta hans . . . Långsamt och afmätt skred den lilla gruppen af läkare och sköterskor från säng till säng, och intet annat afbröt den hörbara tystnad, som rådde i salen. Ändtligen var ronden slut och man kom till barnet, som stod vid tröskeln, liksom förstenadt, med en till hälften skrämd, till hälften stel blick i sina ögon. Frågande såg öfverläkaren på öfversköterskan, som upplyste om att det var numro elfvas gosse. Denne, som kände till förhållandet, talade vänligt till Erik, klappade honom på hufvudet, stack en tvåkrona i handen på honom och skyndade vidare.

Öfversköterskan hade fruktat för barnets frågor och undrat, hvad hon skulle svara därpå. Huru förklara för ett barn dödens hemlighet eller för detsamma mildra dess grymhet? Men den stackars lille »stöttepinnen» förmådde hvarken tala eller fråga något! Man talade till honom, tog honom vid handen, ledde honom fram i salen

H. M. DROTTNINGEN PÅ PROMENAD.

FOLKLIF I PARKEN KRING ROSENDAL.

H. M. KONUNGEN PÅ FÄRD IN TILL STADEN.

och berättade honom, att hans pappa nu ej hade ondt mera, att han stilla skildes från denna världen, men han tycktes intet höra och intet förstå. Man fick ej ett ord ur honom till svar och vid hans åsyn kom en mängd af sjukhusets blårutiga näsdukar fram. Sköterskorna voro ej de enda, som den dagen göto ymniga tårar.

Innan mottagningstimmens slut, då ju Erik måste gå, tog en af patienterna gossen vid handen och ledde honom omkring till alla sängarne. I andra handen höll mannen gossens mössa, där tvåkronan utgjorde grundplåten till insamlingen, och ingen var så fattig, att han ej lade något däruti. När denna rond var gjord, hade Erik en hel hög slantar, hvarenda en af silfver, ingen enda af koppar. De knötos in i hans näsduk och stoppades i hans ficka.

»Friskt mod, lille Erik,» sade hans vän patienten till honom vid afskedet, »tag nu detta med dig hem till mamma och håll på som du börjat. Blif nu på allvar hennes 'stöttepinne' — hon kan behöfva en!»

Söndagen efter begrafningen kom hela den fattiga familjen till sjukhuset — de ville än en gång se på »pappas säng» och tacka sköterskorna, sade Erik. Det var han, som gick i spetsen för den lilla skaran och förde ordet, ty modern sam i tårar och fick ej fram ett enda ord. Hon gick sist i sin lånta svarta klädning och dito krusflorshatt och bar på den sjuke treåringen, som ännu icke kunde gå, medan Erik släpade på den duktige, tunge ettåringen. De andra små kommo tripp, trapp, trull hack i häl efter honom. Händelsen gjorde, att sängen numro elfva ännu stod tom, och den sörjande familjen styrde nu sina steg dit och kunde ostördt slå sig ned där omkring såsom de gjort, då fadern och maken ännu låg där. Man satte fram en stol åt änkan, men Erik ville icke sitta. Han sade, att de strax måste begifva sig af hem igen, om de skulle hinna fram, innan de små blefvo för trötta och hungriga. Men då man på en stund tog hans börda ifrån honom, gick han fram till hvar och en af sin fars kamrater och tackade för hvad de skänkt honom i kollekten. Han var nu fullkomligt sig själf igen, allvarlig och sansad, bestämd och klok långt utöfver sina år. Man kände ett absolut förtroende för honom; huru än lifvet komme att gestalta sig, nog skulle han taga sig fram! Man kom ofrivilligt att tänka på ordspråket »Gud hjälper den, som hjälper sig själf.»

Och när så den fattiga unga änkan aflägsnade sig med sina små, glömde man så när det svåra i hennes belägenhet och såg efter dem, väl med fuktiga ögon, men dock med en liflig känsla af hopp och förstöstan till den lille »stöttepinnens» förmåga.

Huru gick det dem, månne? Det fingo sköterskorna aldrig veta, men den Gud, som särskildt är änkors och de faderlösas Gud och hvars vilja förutan ej ens en sparf faller till jorden, höll säkerligen sin skyddande allmakts hand äfven öfver denna moder och hennes barn!

Våra ärade
halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras om nödvändigheten att nu omedelbart förnya prenumerationen för det senare halfåret, på det intet afbrott i tidningens regelbundna expedition må behöfva ifrågakomma.

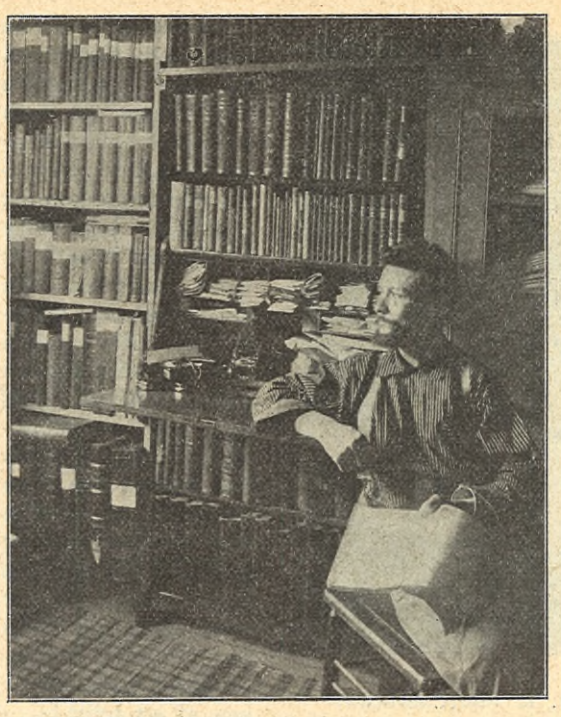

ERNST SKARSTEDT I SITT BIBLIOTEK I NYBYGGARHEMMET VID CASTLE ROCK.

ERNST SKARSTEDT. EN SVENSK-AMERIKANSK LITTERATURKRITIKER, NYBYGGARE OCH NATURFILOSOF.

Men där buffelhjordar betat, ligga nu små trefna hem,
Vackra parker breda vänligt lummig skugga öfver dem.
Men förr'n hemmet byggdes, — innan plogen gjort en fåra än,
Redde andra platsen för dem — har du tänkt på det, min vän!

Deras väg gick ej på rosor, såsom mångens gör i dag,
De för hvarje tum, de vunno, måste kämpa hårda slag.
Låt oss tacksamt minnas dem för allt det goda, de oss gjort!
Deras värf var tungt och ovisst — ädelt var det dock och stort.»

(Ur ett poem »De första pionierna» af *Ernst Skarstedt.*)

NÄR DEN ömtåliga planta, som vi kalla andlig odling, flyttas bort från en gammal växtplats och skall slå rot i ny, jungfrulig jordmån, blir den alltid i mer eller mindre mån förändrad. Utsädet, som fördes med från de gamla fälten, har nog sin gamla, friska kärna oförändrad kvar, och redan dess första spirande blad visa oförtydbart, hvar afläggarne höra hemma.

Men de nya klimatiska förhållandena, den nya, andliga atmosfer, i hvilken sticklingen skjuter upp, kunna förändra hans yttre betydligt, så mycket till och med, att en och annan af dem, som hemma på de gamla vångarna väl kände hvar blomma, står tveksam inför den, som breder ut sig på de nya fälten. Och den nya afarten kan bli mött med misstro af gammal och ung — ingen ger sig rätt tid att se den noga an, en obetydlig olikhet i dess yttre kommer mången att med en axelryckning gå den spirande plantan förbi. På sin höjd säger han: »Det är inte som hemma — jag kan inte med det!»

Det ödet har träffat äfven den svensk-amerikanska litteraturen. Rotfast i hjärtan, som ej haft mindre varm fosterlandskärlek, därför att de haft vilja och kraft att själfva bryta sig ban i vildmarken, har den kanske ibland fått bladen brända i kanten af den heta samum, som kallas kampen för tillvaron. En och annan färgskiftning har framträdt, som skär mot den gammalsvenska romantikens menlösa, förgät-mig-ej-blå på blommorna, och humorns brokiga prakt villar det tröttade ögat.

Men någon gång kan det inträffa, att en dylik blomsterträdgård får ett besök af en verklig blomkännare, som vandrat kring äfven i gamla trädgårdsland och icke blott njutit deras doft flyktigt som flanören, utan ock studerat rabatterna och haft skarp blick för deras särmärken. Och med ens får blomstervärlden i den nya plantskolan för honom ett rikt intresse: han ser den med siarens öga — han blir själf skald, när han skildrar den nya diktens blommor. Följer en besökare honom på äfven en flyktig vandring genom blomstersängar na, te sig grupperingarna på ett dittills aldrig anadt sätt. Skönheten står fram i hela sin mångfald.

Den, som på detta sätt kastat ljus öfver den svensk-amerikanska litteraturens blomstergårdar, är *Ernst Skarstedt.*

Själf en diktare af Guds nåde har han förstått att låta denna diktnings fagraste rosor och liljor träda fram bakom det ogräs af tillfällighetsvers och beställda hyllningssånger för mammon, hvilka där som annorstädes frodas

NILS SKARSTEDTS NYBYGGARHEM VID CASTLE ROCK.

ERNST SKARSTEDT VID PLOGEN.

och hota att kväfva det sanna skaldskapets blyga blommor.

Därför är det ingen dag för tidigt, att han i moderlandets kulturblad får ett tack för hvad han gjort för svenska namnets och svenska diktningens heder. Här de första bladen till en enkel hyllningskrans!

*

Ernst Teofil Skarstedt, äldste son till professor C. W. Skarstedt i Lund och dennes första maka Hedvig Elina, född Wieselgren*, är född i Solberga, Bohuslän, den 14 april 1857. I Lund, där fadern 1865 blef teol. professor, tog Ernst studentexamen 1877, efter att två år förut ha som sjöman besökt Ishafvet och England samt blifvit ett medel till befriande af tre ryska slafvar ur fångenskapen. Denna sin första äfventyrliga utflykt från ett godt hem ut i villande världen har Skarstedt nyligen skildrat utförligt i en särdeles fängslande reseberättelse, »Sjömanslif», i sv.-amerikanska tidskriften »Valkyrian».

Efter hemkomsten studerade han vid Tekniska högskolan i Stockholm från aug. 1877 till våren 1878, och var därpå informator dels i stockholmstrakten, dels i Bohuslän och reste i dec. 1878 till Amerika. Under ett och ett halft år kämpade han en hård kamp för tillvaron, först i Minnesota, därpå i Kansas och så i Colorado, än som vedsågare, än som farmarbetare, byggmästare, stationskarl m. m. Äfven denna tid har han själf utförligt och målande skildrat i en serie verklighetsbilder, »Aderton månaders hundlif», i ofvannämnda tidskrift 1899.

Om dessa sina »hundår» skrifver han på sitt vanliga rättframma och karaktäristiska sätt bland annat:

»De flesta emigranter ha rikedom eller åtminstone förbättrad samhällsställning i kikaren, då de utvandra. Att bli »herrekarl» är arbetarens högsta mål. Mina tankar gingo i rakt motsatt riktning. Jag hade fått nog af herreväsendets härlighet och reste till Amerika för att bli — nybyggare. Därför slog jag mig på kroppsarbete och slet en hund som vedsågare, bonddräng m. m. Jag minns, med hvilken stolthet jag skref hem och omtalade, hur bra min hvita studentmössa kom till pass, då jag gick och plöjde under Kansas brännande sol. Man svarade, att jag förnedrat mössan, men jag vidhåller att jag upphöjt den...»

Först i dec. 1879 började Skarstedt sin verksamhet som tidningsman, då han ett par månader utgaf »Kansas stats tidning» i Lindsborg, Kansas. I juni 1880 kallades han att vid sidan af den äfven i Sverige kände framlidne poeten Magnus Elmblad redigera »Svenska Amerikanaren» i Chicago, där han kvarstod till i april 1884, då hans gamla ressust vaknade till nytt lif och han begaf sig till sydstaterna. Återvände i juli och blef medredaktör i »Svenska Tribunen». Men redan i mars följande år slog han sig ned som nybyggare i Cascadebergens skogar i sydvästra Washington. Efter att under tiden ha gjort en resa till Sverige, där han i den sydsvenska universitetsstaden väckte stort uppseende för sin frihet från all ceremoniel, flyttade han i mars 1888 till Vancouver, Vash, och i nov. till Portland, Oregon, uppehållande sig som landskapsfotograf, tidningskorrespondent m. m. än där, än vid Pouget Sound, Wash. och annorstädes. Det är från denna hans irrande tid — då han drabbades af den bittra sorgen att mista sin första hustru efter sju års äktenskap — som han utgaf flere märkliga arbeten, såsom »Oregon och Washington», en utförlig illustrerad beskrifning och historia öfver dessa staters härliga natur.

I aug. 1891 slog han sig till ro igen och blef redaktör för veckotidningen »Västkusten» i San Francisco, Cal., där han stannade så länge som till mars 1896. Under tiden gifte han om sig. Sistnämnda år sålde han sin andel i tidningen och lämnade redaktörsskapet samt flyttade i okt. samma år åter till staten Washington, där han köpte en skogsfarm, några mil från den lilla staden Castle Rock. Och där finna vi vår »svensk-amerikanske Almqvist» ännu i dag.

Det är från detta hans idylliska nybyggarehem i urskogen, som vi i dag lämna några trogna fotografier, tagna af honom själf. De tala bättre än ord sitt tysta språk om hvad en okuflig svensk energi kan uträtta »in the far wild west».

Castle Rock är en liten stad med vid pass 800 invånare och ligger bortåt 100 eng. mil från Stilla hafvet. I bref till undertecknad har Skarstedt beskrifvit platsen och omgifningarna så här:

»Från Castle Rock ser man endast skogklädda bergshöjder samt en flod Cowlitzriver, som flyter förbi. Staden har en del butiker, järnvägsstation, 4 takspånsfabriker och omgifves af idel skog, skog, med en och annan liten farmrödjning på långa afstånd från hvarandra. Vägen från staden till min farm är 7 eng. mil, mest uppför backe hela vägen. Tätt vid staden passerar man förbi två farmhem och sedan intet, förrän man kommer till min granne och mig, hvilka platser ligga bredvid hvarandra. Det tager $2^1/_2$ timme att tillryggalägga vägen körande eller gående. Här är storartadt vackert och vildt, men fattigt som i alla skogsbygder, innan skogen börjat afverkas.»

Vid sidan af sitt arbete i skog och mark är Skarstedt fortfarande en flitig »pennfäktare». Så har han senast till 1897 hunnit samla och utgifva på eget förlag under den gemensamma titeln »Våra Pennfäktare, lefnads- och karaktärsteckningar öfver svensk-amerikanska tidningsmän, skalder och författare, med porträtter samt talrika utdrag ur den poetiska och humoristiska literaturen», en antologi, som kräft mycket arbete och hvars stoff han med kärleksfull omsorg under en lång följd af år samlat och sofrat.

Denna bok väckte nog icke litet uppseende äfven i Sverige, då den utkom. Ty hvad har man här i Sverige egentligen för idé om svensk-amerikansk literatur?! Man vill helst icke kännas vid den och vänder den därför för det mesta förnämt och kallsinnigt ryggen. Endast i en senare tid har det lyckats Hilma Angered-Strandberg och Johan Person* att med sina trogna lifs- och karaktärsbilder från Svensk-Amerika helt slå igenom. Om Skarstedts »Pennfäktare» skrifver en framstående svensk litteraturkännare bl. a.:

»Boken har varit af det djupaste intresse för mig, därför att den så tydligt visar den underbara bildbarhet vårt folk äger. Den ene efter den andre af vårt folks söner lämnar det gamla fosterlandet på en bildningsståndpunkt, som här anses föraktlig; någon tid går — och dessa samma 'oexaminerade' visa sig där ute i den nya världen i stånd att uppehålla svensk bildning, svensk kultur på ett sätt, som måste aftvinga oss gamla 'examinerade' ej blott förvåning, utan ock det aktningsfullaste erkännande. Bland åtskilligt rimkram utan värde uppvisar detta litteraturlexikon — eller kanske snarare antologi? — alldeles förträffliga prof på en skaldekonst, som äger det oskattbara draget af ursprunglighet, af originel individualitet, som hos oss långt ifrån är vanlig. Den lär oss förstå den utomordentliga betydelsen af det svenska bildningsarbetet i Amerika.»

Säkerligen skulle ett *urval* af dessa svensk-amerikanska »pennfäktares» dikter i en vårdad svensk upplaga läsas med största intresse i Sverige!

Men vår vän Skarstedt sysslar äfven med andra problem än de rent litterära. När dessa rader skrifvas, är det jämt ett år, sedan amerikanska tidningar förmälde, att den bekante författaren och nybyggaren vid »Castle Rock» erhållit ett par *prisbelöningar* från farmartidningen »The Orange Judd Farmer». Prisen voro bägge de andra i ordningen och erhöllos för uppsatser om och planritningar samt fotografier öfver nybyggarehem med tillhörande uthus etc. Ekonomi, bekvämlighet och smak utgjorde de hufvudsakliga faktorerna för erhållande af pris. Tidningen innehöll dessutom två illustrationer öfver mr Skarstedts hus med dess inbjudande bakgrund af väldig skog. En tredje illustration visade Skarstedts bibliotek med ägaren själf vid sitt skrifbord (samma illustrationer som beledsaga denna biografi).

Ofvannämnda farmartidning, som utgifves i Chicago och hvars New-York-upplaga är bekant under namnet »American Agriculturist», har en ofantlig spridning inom Förenta staterna. En stenrik f. d. domare från staden Seattle vid Stilla hafvet, som äger en af de fruktbara San Juan-öarne i Pouget Sound, den stora hafsviken i nordvästra Washington, och som nu fördrifver tiden med en del lönlösa farmareexperiment, fick en dag läsa Skarstedts uppsats och blef högeligen förtjust öfver dess innehåll. Genast satte han sig ned och skref ett bref till Skarstedt, med anhållan om vederbörlig brefväxling, för att om möjligt kunna förmå S. att flytta upp till honom och taga hand om hans farm, hvilken han önskade

* Således systerson till generaldirektören Sigfrid Wieselgren och bibliotekarien Harald Wieselgren.

* Den senares bok »I Svensk-Amerika», berättelser och skisser, utgifven 1900 på Knutson & Persons förlag i Worcester, har fått mycket goda rescensioner i de större Svenska tidningarne, men ännu icke fått någon distributör i Sverige. Den som skrifver dessa rader har förgäfves anropat icke mindre än *sju* (7) af hufvudstadens förnämsta bokförläggare härom, men alla ha kallsinnigt ignorerat den unge lofvande sv.-am. författaren — ett ingalunda ovanligt drag hos svensk-svenskarne. Dock skola alltid svensk-amerikanerna hafva i tacksam hågkomst *Idun* och den nu afsomnade N. Ill. T., hvilka tidningar alltid i ord och bild egnat våra bröder hinsidan Atlanten vederbörlig sympati, uppmärksamhet och rättvisa.

A. B. MAX SACHS
STOCKHOLM

Guldmedalj Stockholm 1897. ☆ Guldmedalj Paris 1900.

NYHET!

Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halfsiden — bestående af: **1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter** samt **1 Salongsbord.** Komplett 725 Kr.

Förfrågningar besvaras omgående.

HULTMANS CACAO

har brutit väg för den svenska Cacaofabrikationen.

Dess **absolut renhet garanteras,** men förbrukare däraf uppmanas enträget att vid köp noga tillse, att **de verkligen** erhålla **Hultmans Cacao** och icke **billigare uppblandade** och **förfalskade** cacaosorter af svensk eller utländsk tillverkning, hvilka ofta **utgifvas för Hultmans Cacao.**

Partiförsäljning: **Hultmans Fabrikers Filial,** *Riddargatan 10, Stockholm.*

MIDSOMMARLIF. EN SERIE STOCKHOLMSBILDER FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

1. BLOMSTERSÄNDNINGARNA FRÅN LANDET LOSSAS VID MÄLARTORGET. 2. PÅ VÄG TILL LÖFMARKNADEN. (NEDGÅNGEN VID RIDDARHOLMSBRON.) 3 OCH 4. I LÖFMARKNADEN VID RIDDARHOLMSKANALEN. (ESTLÄNDSKA KORGMAKARE OCH PIPBLÅSARE, ITALIENARE MED GIPSBILDER OCH GUMMIBALLONGER M. M.) 5. DET RESANDE EUROPA PÅ STOCKHOLMS STRÖM; MIDSOMMARSIESTA PÅ LUSTYACHTEN. 6. PÅ VÄG TILL SOMMARNÖJET; MOTIV FRÅN SÖDRA STÄKET. 7. DANS KRING MIDSOMMARSTÅNGEN.

göra till den vackraste vid Pouget Sound. Skarstedt blef icke litet förvånad öfver den gode domarens förslag, men skyndade att upplysa honom om, att »han begått ett misstag, och att det var en annan sak att förstå sig på att göra goda beräkningar och i anspråkslös skala för egen räkning bedrifva farmning i en urskog, än att taga hand om en annans ägendom och göra både sig själf och ägaren till lags.» Men härmed lät icke domaren sig nöja, utan vidhöll sin mening och efter åtskillig brefväxling eftersändes pristagaren — pr express . . . Resan företogs sistlidne augusti och har S. utförligt skildrat densamma i en serie högeligen intressanta bref under rubrik »En nybyggares funderingar» i den ansedda veckotidningen »Skandinavia», som utgifves i Worcester, Mass.

Af en f. d. svensk-amerikansk tidningsman — Thure Nyberg — nu bosatt i Stockholm, framlades i fjol i en af hufvudstadstidningarne »En biblioteksfråga»: om inköp af en samling svensk-amerikansk litteratur för kungl. bibliotekets räkning, och att lämna den i detta fall mest kompetente personen, skriftställaren Ernst Skarstedt, i uppdrag att — antingen på allmän bekostnad eller genom mæcenaters hjälp — göra ett sådant urval. Detta så mycket mera som Skarstedt redan för några år sedan för bibliotekets räkning skrifvit en lång afhandling om den svensk-amerikanska pressen. Då jag förnummit, att detta »biblioteks-upprop» förklingat ohördt, tager jag mig friheten väcka det till lif igen och anbefalla det i våra lagstiftares benägna åtanke. Och kan jag icke annat än lifligt instämma i ofvannämnda tidningsmans hemställan, att »vi svenskar dock äro skyldiga oss själfva som kulturfolk att, om ej för annat, så till vår egen uppbyggelse följa med hvad våra till ett par millioner uppgående landsmän haft och ha att utstå och haft och ha att uträtta därute i den amerikanska västern, där de erkändt blifvit en ej oväsentlig samhällskraft . . .»

Redan så tidigt som 1859 visade sig svenska riksdagen ha öppen blick för hvad vi äro skyldiga våra utvandrande landsmän. Den beviljade då 3,000 kr. åt dåvarande tullinspektören i Grisslehamn Gustaf Unonius, — se Idun n:r 36, 1900 — såsom erkännande från nationen af »hans mångåriga gagneliga verksamhet för till Amerika utvandrande landsmäns såväl andliga som timliga väl.»

Mig synes, som Skarstedt vore lika ärligt värd ett sådant förtroende och att tiden vore inne att såväl skänka honom som ock äfven våra öfriga vänner och fränder därute ett nytt och trohjärtadt svenskt handslag.

*

Jag har nu försökt i korta drag teckna konturerna af en äkta svensk banbrytare och nybyggare i Amerika. Mycket mera skulle kunna tilläggas. Men läsaren har nog redan funnit, att vi stå framför en karaktär af renaste vatten, en riddersman utan fruktan och tadel. I vår nervösa tid verkar en sådan uppenbarelse särdeles uppfriskande. Ty Skarstedt är allt annat än en förlegad bokmal eller tungus, han är en frisk naturfilosof och en glad spelman, som, långt från kulturcentra med deras jäktande id och nervösa oro, sjunger ut sin oförgripliga mening och sin obundna frihet samt ler i sitt skägg åt människornas dårskaper och tänker med Shakepeare: »What fools these Mortals be!» Och om det kniper och vår Rousseau-Almqvist någon gång känner sig svång och öfvergifven — hvilket väl sällan händer, ty Skarstedt är äfven lycklig familjefader — så drager han till med en äkta

HANDARBETETS VÄNNER PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN. C. LARSSON FOTO.

svensk låt på sin kära fiol (ett instrument som troget följt honom under alla lifvets skiften) och sjunger med Sehlstedt:

»Och om bekymren ock stöta till,
Så tar jag lyran och slår en drill,
Och så är hela sorgen öfver.»

En bekant, numera afliden svensk tidningsman, Per Lärka, som en gång sammanträffade med Skarstedt i Amerika, skref om honom så här: »Han föreföll oss vara en konstig persedel, full af en del öfverspända idéer, men också en man med hjärtat på rätta stället och i synnerhet med öppen blick för naturen och för deras behof och lif, som kommit hit för att bryta nya bygder.» Detta omdöme är både sant och träffande. Hans öfverspända idéer bestå nog hufvudsakligen däri, att han älskar ensamhet och frihet och dödligt afskyr allt hvad konvenans och etikett heter, allt snobberi, civilisationslyx och tyranni. Eller som han själf sjungit uti

MIN FILOSOFI.

Att vara mätt och glad och frisk och fri,
För ingen mänsklig makt behöfva krusa,
Är höjden utaf all filosofi,
Den enda, som förmår mitt sinne tjusa.
Att handla så, hur än ens bana går,
Som samvete och anlag plikten tyda;
Att ej förneka, hvad man ej förstår,
Det är den religion, som jag vill lyda.

Och sen' att sky som gula feberns pest
Allt snobberi, all flärd, allt prål och glitter;
Att älska konsten, men naturen mest;
Att blott mot humbug vara hård och bitter;
Att ej fördöma den som faller här,
För det han ej förmår sin börda bära;
Att älska djur som människor — se där
I korta drag min enkla vishetslära.

HELGE SANDBERG.

C. H. BILLBERGS PIANOFABRIK i Göteborg, hvilken firmas fabrikat f. n. tilldrager sig mycken och berättigad uppmärksamhet å Gefleutställningen, har i dagarna utnämnts till kungl. hofleverantör.

Firmans tillverkningar af pianinon, flyglar och kammarorglar täfla, som bekant, med de bästa in- och utländska fabrikat.

•

GÖTEBORGS KEXFABRIKS AKTIEBOLAG har i dagarna utsändt en synnerligen originellt och vackert utstyrd priskurant med vyer af kexfabriken och dess arbetslokaler samt afbildningar af de många välsmakande och för ett välordnadt hushåll så oumbärliga fabrikaten.

Den alltjämt framåtgående fabrikens alster förtjäna att på det bästa anbefallas.

KVINNOSLÖJDEN PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN.

I.

SOM VI REDAN i föregående nummer antydt, är det ingalunda Iduns mening att söka bjuda sina läsare någon uttömmande öfversikt öfver den i allo så lyckade uppvisning af nutida svensk materiell odling, som den i Gefle pågående industri- och slöjdutställningen frambjuder. En veckotidnings utrymme är därtill allt för begränsadt, och vi nästan föreställa oss, att de mer eller mindre grundliga utställningsbref, af hvilka hela vår dagspress i dessa dagar öfversvämmas, till fullo motsvara den läsande allmänhetens vetgirighet och förmåga att absorbera dessa i oändlighet växlande, men dock som litteratur i längden skäligen enformiga tekniska detaljer.

Vi ha fastmer ansett som en Idun gifven uppgift att åt sig utvälja ett begränsadt område: det kvinnliga arbetets, husslöjdens och den textila konstens alster, och att i våra läsarinnors benägna sällskap under våra vandringar genom utställningshallarne något litet dröja vid det mest se- och anmärkningsvärda, som på detta fält erbjuder sig.

Liksom till fyra grund- och hörnstenar för det industriella arbetets hela tempelhall har man, med en måhända oafsiktlig, men i alla händelser sinnrikt verkande symbolism, till de mest bemärkta hörnplatserna i den stora Industrihallens midt, i själfva korsningen af dess längd- och tvärskepp, förlagt de fyra mest betydande specialutställningarna af textil konst: Handarbetets Vänner, Svensk Konstslöjdutställning (S. Giöbel), Thyra Grafström (K. M. Lundbergs textilafdelning), samtliga från Stockholm, samt Thora Kulle från Lund.

A.-B. SVENSK KONSTSLÖJD PÅ GEFLEUTSTÄLLNINGEN. C. LARSSON FOTO.

BOER PÅ BESÖK I SVERIGE. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: HRR OLIE, FASSHAUER, PICCARDT, SMORENBURG, VAN HOUTEN, THOMAS.

Ett verkningsfullare arrangement för denna utställningens egentliga brännpunkt kunde man också svårligen tänka sig: i centrum Rörstrands ståtliga golfmonter med dess dekorativa framvisning af det ryktbara porslinsverkets tekniskt som konstnärligt lika högt uppdrifna tillverkning — och så denna omkrets af det förädlade kvinnohandarbetets yppersta alster med de växlande stoffens rika färgspel, de harmoniska liniernas, de stilrena mönstrens betagande charme!

För dagen vilja vi då litet närmare skärskåda de två första af de fyra ofvannämnda: Handarbetets Vänner och Svensk Konstslöjd, af hvilkas utställningar vi äfven meddela af Iduns specielle Geflefotograf, hr Carl Larsson, tagna afbildningar.

Så fort man nalkas Handarbetets Vänners estrad, frapperas ögat redan på afstånd angenämt af den vackra och synnerligen dekorativa fris, komponerad af fröken Gisberg, som löper ofvan utställningens yttersidor: föreningens namn i blå applikation på hvit botten inom ett ramverk, i hvilket stiliserade linblommor och väfskyttlar inmänga en träffande symbolik.

Det snedskurna hörnet upptages af föreningens »märke», monogrammet och de två kronorna, till hvilket konungen själf en gång vid ett besök på en af Handarbetets Vänners utställningar i Stockholm lär ha gifvit idéen.

Vid första ögonkastet igenkänner man också med nöje Carl Larssons gobelin »Den heliga Birgitta», som på den gynnsamt belysta plats den nu erhållit gör sina utmärkta egenskaper i komposition och färg vida bättre gällande än senast på Parisutställningen.

Ett däremot fullständigt nytt prof på föreningens framgångsrika sträfvanden till höjande af den svenska gobelinväfnaden föreligger i fröken Maria Sjöströms *haute-lisse*, ett fruktstycke med lysande röda oranger bland hvita blom och gröna löf mot blå botten, särskildt remarkabel för sin, trots färgrikedomen, dock så välgörande lugna och enhetliga verkan, uppnådd genom en förenklad och så att säga mera plan behandling af perspektivet, ett utan tvifvel riktigt tillvägagångssätt vid dekorativa väfnader af denna art. En del smakfulla dukar, kuddar och stolbeklädnader i skilda tekniker förskrifva sig äfven från samma förfarna hand.

Det illustra »bolaget», fröknarna Widebeck och Wästberg, hvilkas namn sedan så många år varit förbundna med ett antal konstnärligt betydande textilalster å Handarbetets Vänners utställningar, representeras i Gefle dels af en replik af den praktfulla flossamattan, som komponerades till Parisutställningen i fjol och där genast fann köpare, dels af ett par präktiga länstolar och ett dito dörröfverstycke i gobelin.

Af originel verkan är fröken Maria Adelborgs i tät schattérsöm på kläde broderade bonad, ett humoristiskt stiliseradt jaktmotiv, som med sina vildsvin, hundar, harar och räfvar i muntert språng och med sin förnumstiga inskription: »Räf och andra skadedjur må hvar man saklöst skjuta och dem behålla», väl bör kunna fresta någon köpstark Nimrod från de norrländska reviren. Bland öfriga arbeten af samma konstnärinna fästa vi oss särskildt vid den ljusa och glada »midsommarduken» med blåklint och ängsblommor, en riktig »läckerbit» för verandabordet på sommarvillan, och en delikat kudde af hvitt siden med silkesbroderi i stjälkstyng och plattsöm i gult och grönt.

Fröken Sofia Gisberg häfdar sitt anseende som en af våra skickligaste textila artister med en matta med stiliserade tistlar, där »ångestens blomma» genom sin korsformade gruppering anger arbetets ändamål att tjäna som kyrkoprydnad. Och från en skärm i gobelin af artisten G. Wennerberg ropar en ymnighet af röda och violetta flochs i flammande färgspråk ut sin mästares talang som konstnärlig dekoratör.

Mångt och mycket kunde ännu förtjäna nämnas från Handarbetets Vänners Geflеutställning, ej minst de vackra väfnaderna i allmogemönster, såsom en dubbelväfd portiére efter ett gammalt bohusländskt motiv, och de i all sin naiva enkelhet så effektfulla linnebroderierna från Blekinge och Delsbo, men vi få ej allt för mycket fördjupa oss i detaljer, då ännu så mycket sevärdt rundt om väntar oss, utan skynda beslutsamt öfver till Svensk Konstslöjdutställnings afdelning på andra sidan midtgången.

Den konstnärliga kraft, som inom denna firma är den ledande, bär, som bekant, det frejdade namnet Alf Wallander och manifesterar sig här ännu en gång lika mångsidigt som glänsande i ett stort antal väfnader, möbler och broderier af en frisk och ursprunglig ingifvelse.

En praktpjes är den nya gobelinen »Necken», strömkarlen bland svärdsliljor och glidande böljor slående sin harpas strängar för den lyssnande prinsessan. Och i en förvånande grad har det lyckats konstnären att ingjuta något af sagans drömmande spröda mystik i den textila kompositionens förenklade linie- och färggifning. Af en helt annan, mera robust effekt är den lustiga gobelinen »Gåslisa», den trygga lilla skånska tösen med sina sex kacklande gäss.

Ett synnerligen luftigt och elegant intryck gör en *store* med liljor och fjärilar på etamine,

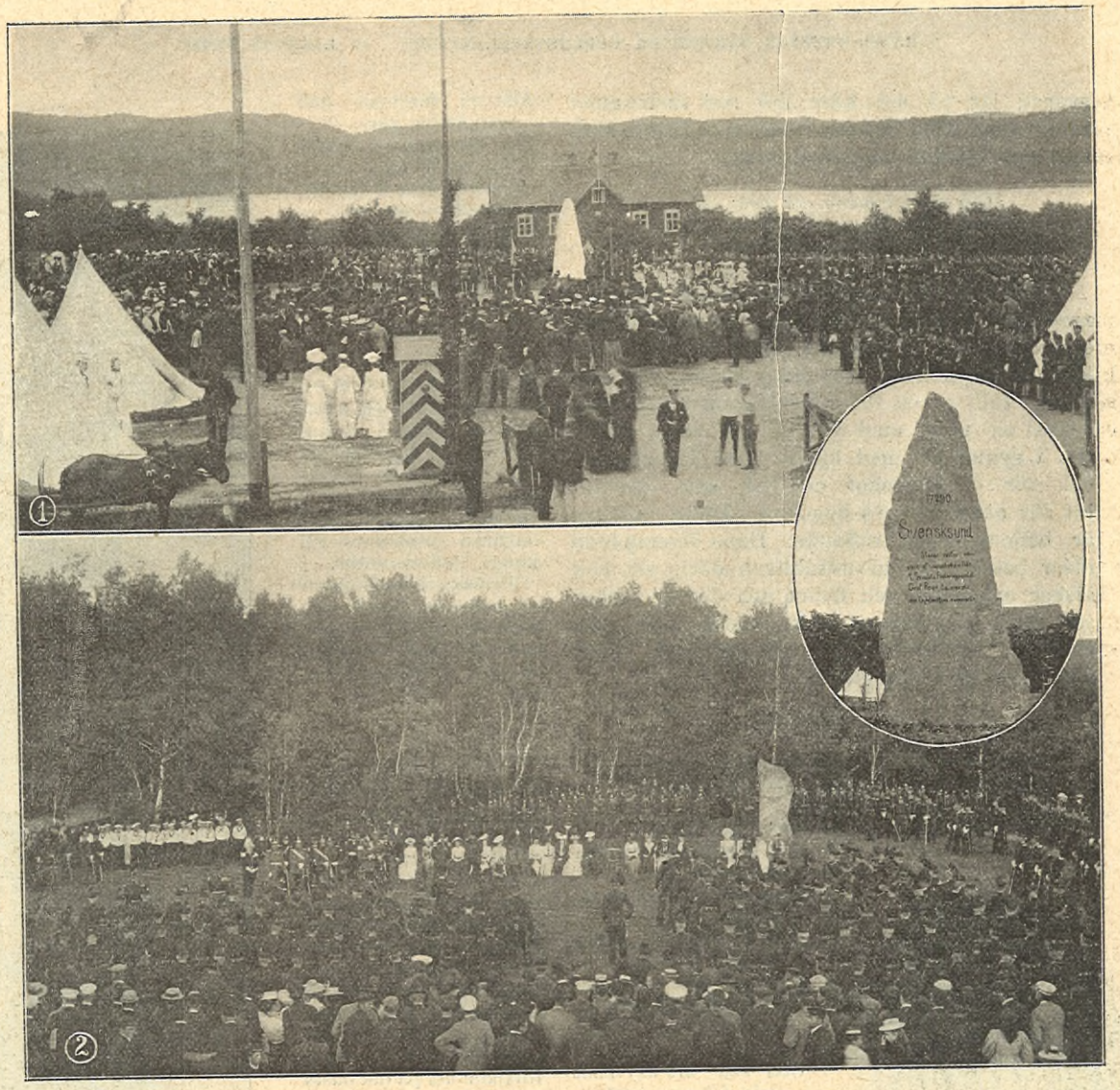

FRÅN DE TYSKA OFFICERARNES BESÖK Å BACKAMO OCH SVENSKSUNDSSTENENS AFTÄCKANDE. FOTOGRAFIER FÖR IDUN AF ALBIN BERNS, LILLA EDET. 1. ÖFVERSTE MALM BJUDER TÄCKELSET FALLA FÖR SVENSKSUNDSMONUMENTET. 2. MIDSOMMARDAGENS KYRKPARAD VID LANDSKRONASTENEN. (LÄNGST TILL VÄNSTER MANSKAPET FRÅN SVENSKSUND, TILL HÖGER OM DEM DE TYSKA OFFICERARNE OCH INBJUDNA DAMER.)

liksom en annan, »Vårstämning», med flygande svalor i applikation på linneväf.

Bland de många stilfulla möblerna i modern anda, till hvilka såväl träarbetet som beklädnaden utförts efter hr Wallanders ritningar, fästa vi oss särskildt vid en länstol i mahogny med ett utomordentligt rikt och praktfullt verkande plattsömsbroderi å guldglänsande siden, en enkelt hållen, men tilltalande vägghylla af ek, skrifbord, hörnsoffa och diverse stolar.

Af de till såväl format som stoff och teknik i oändlighet varierande kuddar, som ingå som ett så väsentligt element i den moderna salongs- eller boudoirinteriören, förefinnes naturligtvis en rik samling, från den nästan högtidligt strama gobelinkudden med sin »Margareta Fridkulla» på gångaren god till dessa dunmjuka och koketta små tingestar med skimrande silkesbroderier i de mest deliciösa färgsammanställningar, hvilka alltid uppväcka förnimmelsen som af en smekning mot en ljum och persikolen kvinnokind.

J. N—G.

UR DAGSKRÖNIKAN.

DET TYSKA OFFICERSBESÖKET Å BACKAMO. De fem tyska officerare från det ostpreussiska fusilierregementet Graf Roon, hvilka gästat Bohusläns regemente på Backamo, anlände midsommaraftonen ombord å kanonbåten Svensksund till Lyckorna. Här mottogos de på Bohusläns regementes vägnar af regementskvartermästaren kaptenen friherre Rappe. Färden ställdes därefter till Backamo, där supé intogs, hvarunder gästerna af öfverste Malm och major Sundelius hälsades välkomna. Midsommardagen hölls kl. 11 f. m. kyrkparad, hvarefter den till minne af slaget vid Svensksund resta minnesstenen aftäcktes. Om nämnda slag, hvari såväl Bohusläns regemente som regementet Graf Roon deltogo, hölls föredrag af kaptenen frih. Rappe. Därefter bjöd öfverste Malm med några ord täckelset falla, hvarpå musiken spelade »Björneborgarnes marsch». Regementet defilerade sedan förbi minnestenen, invid hvilken de tyska trupperna tagit plats.

På eftermiddagen försiggick en mängd militära idrottsöfningar, hvilka af de främmande gästerna besågos med stort intresse. Kl. 6 e. m. gaf officerskåren middag. Öfverste Malm utbragte härvid skålen för konungen, för kejsar Wilhelm och för kronprinsen. Vidare utbragtes af öfverste Malm en skål för regementet Graf Roon, besvarad af öfverste Stephen, och en för Svensksunds officerare, besvarad af kapten Mæchel. För öfriga gäster talade major Sundelius, och tyske majoren Vollbrecht höll ett med lifligt bifall hälsadt tal för damerna. Efter middagen vidtog bal.

På tisdagen afreste de tyska officerarne till hufvudstaden, där de mottogos i audiens af konung Oscar.

*

FÖRRE ÖFVERHOFMÄSTARINNAN HOS DROTTNINGEN, grefvinnan Anna Elisabeth Malvina De la Gardie, född von Platen, afled för några dagar sedan å Hamiltonhouse i Skåne.

Dotter till framlidne majoren G. R. von Platen och hans maka i första giftet, Christina von Stockenström, föddes grefvinnan De la Gardie år 1824 och ingick år 1845 giftermål med öfverstekammarjunkaren grefve A. J. De la Gardie, hvilket äktenskap år 1879 upplöstes genom makens död.

GREFVINNAN MALVINA DE LA GARDIE.

Under den tid grefvinnan De la Gardie tjänstgjorde som öfverhofmästarinna hos drottningen, förstod hon att tillvinna sig ej mindre de kungligas bevågenhet, än äfven sin umgängeskrets och sina underordnades tillgifvenhet och aktning.

Öfverhofmästarinnebefattningen lämnade hon 1890.

Under de senare åren har grefvinnan De la Gardie bebott sin strax norr om Helsingborg vid Öresund liggande egendom Hamiltonhouse, hvars naturskköna läge samt särdeles rikhaltiga och dyrbara samlingar af antikvitets- och konstföremål göra den till ett af Skånes mera bekanta herresäten. Här har ock den vördade grefvinnan utkämpat en mångårslång kamp mot sjukdom och lidanden, hvilka äfven vid olika tillfällen längre tider hållit henne fjättrad vid bädden. Så insjuknade hon nyligen mera allvarsamt, och efter ett par dagar tog sjukdomen den vändning, att man med anledning af patientens höga ålder och mycket nedsatta krafter ej hyste något hopp om tillfrisknande.

*

HYLIN'S

Lanolin-Glycerin-Tvål

i stänger.

Mild och välgörande för huden.

Hylin & C:os F. A. B.
Stockholm.

EN BOERCIRKUS. Sverige gästas i sommar af en boercirkus, som nyligen varit i Upsala, därifrån rest till Sundsvall, och som småningom kommer att uppträda i de flesta af Sveriges städer. Jag har därför trott, att det kunde intressera Iduns läsare att höra något om detta onekligen ganska egendomliga sällskap.

Vidstående bild visar de sex verkliga boerna. Hr Piccardt har varit lärare nere i Transvaal, tjänstgjorde i kriget som adjutant, och blef tillfångatagen vid Johannesburg. Han uppgaf sig då vara krigskorrespondent och fick af »militär-guvernören» Maxwell i Pretoria ett certifikat, hvari han beviljades fri passage genom Transvaal.

Första gången jag var tillsammans med en annan af boerna, hr Thomas, visade han mig, att hans vänstra arm och ben voro alldeles öfversållade af små röda fläckar: märken efter granatskärfvor, som trängt in i köttet. Han blef tillfångatagen och fick sig tillställd följande handling, stämplad med engelska riksvapnet och »Victoria Regina»: »Sydafrikanska republikens medborgare Thomas befalles af de engelska järnvägarnes intendentur att arbeta i lokomotivstallarna, så länge det anses vara af behofvet påkalladt. Under tiden erhåller han af intendenturen samma lön som af nederländska Sydafrikanska järnvägsaktiebolaget.» Emellertid ville Thomas icke hjälpa engelsmännen emot boerna, och första dagen slog han tjänstgörande engelska kapten i ansiktet, hvarför han »tillsvidare» befriades från arbetet, rymde, och är nu i Sverige.

Cirkusen är på det stora hela taget mycket sevärd och skall säkerligen roa alla, icke minst småttingarna.

G. L—R.

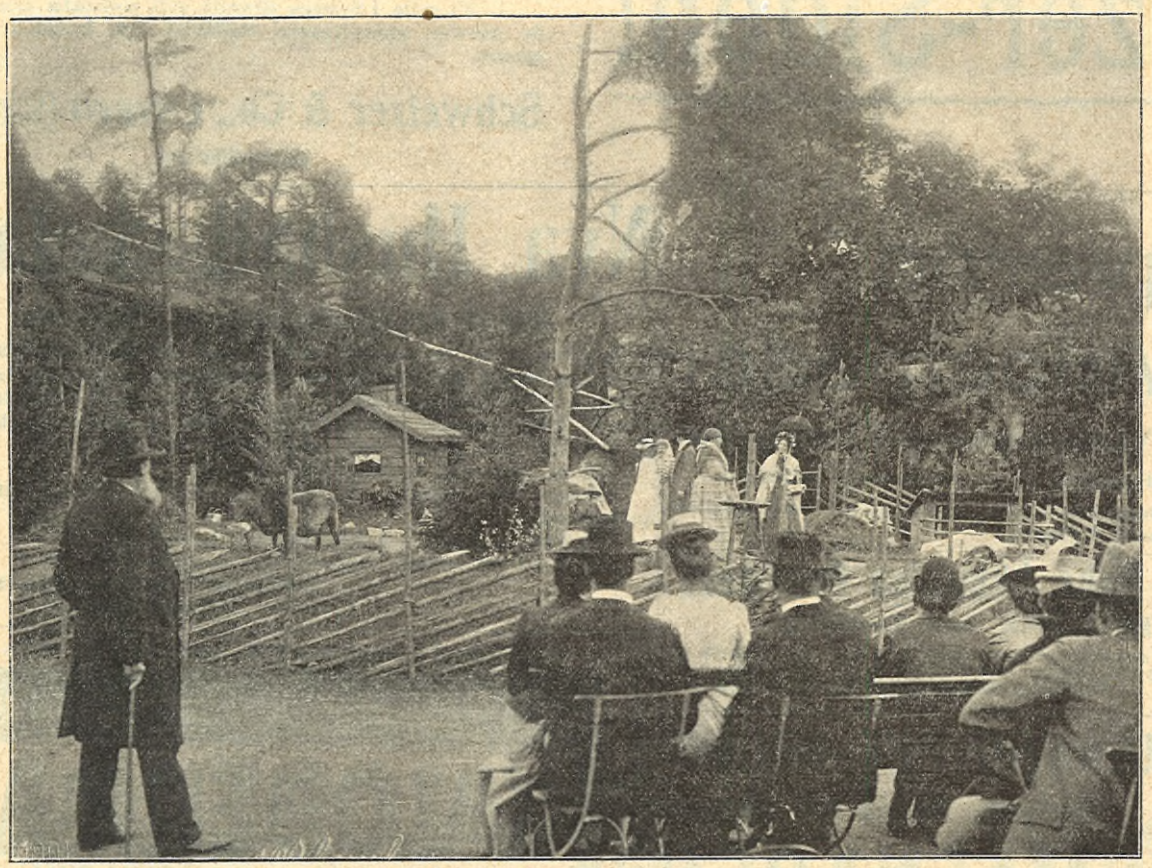

DEN NYA FRILUFTSTEATERN PÅ SKANSEN UNDER PREMIÈREN AF FOLKSKÅDESPELET »RÅSKELLNAN». A. BLOMBERG FOTO.

STOCKHOLMS NYASTE TEATER, af hvilken vi här invid bjuda en bild, är en sannskyldig »théâtre libre», där den anordnats på Skansen å f. d. Tivoliområdet, under bar himmel, med fond och kulisser af den yppersta bland dekorationsmålare, nämligen naturen själf.

Skansens sommarteater, som den lilla »konstanstaltens» officiella namn lyder, invigdes här om aftonen med uppförandet af ett litet enaktsstycke, kalladt »Råskellnan», författadt af den kände dekoratören hr Ivar Arpi.

Premiären blef en stor framgång. De spelandes prestationer gjorde den mest okonstladt naturliga verkan och komparserna från djurvärlden gåfvo replik på ett sätt, som framkallade entusiastiskt bifall hos den mycket talrika publiken.

Delsbostintan medverkade med några af sina alltid gärna hörda historier. Vidare voro Sjöbladskan och brukspatronessans framställarinna ypperliga i sina respektive roller.

Vår här meddelade bild från föreställningen återger den scen, hvari patronessan förmanar mor att skilja nogare på mitt och ditt.

Den täcka sommarteatern blir, efter allt att döma, en ny dragningskraft till de många Skansen förut besitter; den är också värd den nöjessökande publikens bästa sympatier.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.

Henrik Gahns
omtyckta
Boro-glyceerintvål
och
Borax Benzoëtvål
rekommenderas.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 7—13 JULI 1901.

Söndag: Soppa på färska gurkor; croustader med sparrisstufning; timbal på kalf med ärter: valnötstårta med grädde.

Måndag: Oxjärpar med potatis och grönsalad: smultron och mjölk.

Tisdag: Bräckt skinka med stufvade sockerärter; krusbärskräm och mjölk.

Onsdag: Oxsvanssoppa; stekta rödspottor med spenat.

Torsdag: Spenatsoppa; syltpannkaka.

Fredag: Kokt salt kött med potatispuré; hafresoppa med katrinplommon

Lördag: Wiener fiskfilet med spenat: filmjölk med pepparkakor.

RECEPT.

Soppa på färska gurkor (f. 6 pers.) 3 vackra, färska gurkor, 1 lit. vatten 2 msk. smör. 1 tsk socker. 1 msk. stark köttsky (eller köttextrakt), 1 och 1 half lit. buljong, salt, hv. pepp. par, 1 half msk. bordsmör

Beredning: Gurkorna skalas, skäras i bitar och kärnorna borttagas väl Vattnet uppkokas gurkorna iläggas och få koka mjuka hvarefter de uppläggas att väl afrinna. 2 msk smör fräses i en kastrull, gurkorna nedläggas häri tillika med sockret och brynas tills de fått en vacker ljusbrun färg, då köttskyn tillsättes. Massan får koka några min.. passeras därefter genom hårsikt och hälles tillbaka i kastrullen. Buljongen tillsättes och soppan afsmakas. Sist iröres det kalla smöret, hvarefter soppan serveras.

Timbal på kalf (f. 6 pers.) 5 hg. benfritt kalfkött 50 gr. smör. 2 ägg 2 och 1 half dcl. tunn grädde, salt, hv peppar 3 msk. hv.-mjöl, 1 halft hg makaro

Beredning: Köttet befrias från senor och hinnor, skäres i tärningar och drifves tre gånger genom köttkvarn. Det stötes därefter i stenmortel tillsammans med smöret och äggulorna. Grädden jämte mjö' salt, hv peppar inarbetas i färsen. En vacker bleckform smörjes med smör och garneras med förvälld makaroni, skuren i ringar och stjärnor Äggh vitorna slås till hårdt skum och nedskäras sist i färsen som genast hälles i den förberedda formen. Formen öfverbindes med smordt papper, och timbalen gräddas i vattenbad i ugn 1—1 och 1 half tim Den uppstjälpes och serveras med konserverade ärter, äfven öfverhällda med skiradt smör.

Valnötstårta. 6 ägg, 200 gr. socker 250 gr. valnötter

Till garnering: 4 dcl. tjock grädde

Beredning: Äggulor och hvitor skiljas. Gulorna röras raskt tillsammans med sockret 1 half timme. Under tiden tillsättes två gånger 1 msk. vatten. 125 af valnötterna drifvas genom mandelkvarn och tillsättas jämte potatismjölet. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggh vitorna. Smeten slås i smord och brödbeströdd gjutpanna och gräddas i ordinär ugnsvärme. Då kakan är kall, delas den i tvänne bottnar. Grädden vispas till hårdt skum Tårtan fylles med ung. hälften af grädden samt 50 gr. af valnötterna, fint hackade. Den garneras med resten af grädden och valnötterna

Oxjärpar (f. 6 pers.) 5 hg. benfritt oxkött 2 hg späck, 1 ägg salt hv. peppar, 2 msk. potatismjöl, 3—4 dcl. tunn grädde.

Till panne'ing: 1 ägg, 1 kkp. skorpbröd.

Till stekning: 3 msk. smör.

Beredning: Köttet och 1 hg. af späcket skäres i tärningar och drifves 3 gånger genom köttkvarn. Det uppvispade ägget. kryddorna. potatismjölet och grädden tillsättes och färsen arbetas, tills den är smidig och sammanhängande Af färsen formas små kotletter i form af järpbröst, hvilka späckas med resten af späcket skuret i fina strimlor. Järparne panneras och stekas därefter i smöret. De serveras med ärter eller andra grönsaker.

Syltpannkaka (f. 6 pers.) 3 små kkpr. mjöl, 6 kkpr gräddmjölk, 2 ägg 1 och 1 half msk. smör 3 dcl tjock grädde 1 msk. socker 1 hg sötmandel. hallonsylt.

Beredning: Mjölet siktas i ett fat. äggen uppvispas med mjölken och nedröres i mjölet; sist tillsättes det skirade men afsvalnade smöret, hvarefter smeten får stå och svälla 1 tim. Pannkakslagg upphettas långsamt och penslas med skiradt smör. Så mycket smet ihälles, att pannans botten nätt och jämt täckes. Pannkakorna gräddas blott på en sida, uppläggas på varmt fat, med den ljusa sidan upp och öfverstrykas tunt med varm sylt. Då alla pannkakorna äro gräddade, öfverslås det hela med grädden, tillsatt med sockret och uppvispad till hårdt skum. Sist öfverströs den skållade och fint hackade sötmandeln.

Göteborgs
Kex & Biscuits
Nyhet!
Pistage-Wafers,
— ytterst fin Biscuits. —
rekommenderas.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

SPÖRJANDE. Det är väl troligast, att så är förhållandet och om ni väntar ett par tre veckor till, torde ni ha visshet.

GÖSTA. Det är väl knappast sannolikt, att detta är anledning att misstänka lungsot, men säkert kan naturligtvis detta ej utan undersökning afgöras. Ryggvärk beror väl sannolikt på muskelreumatism efter den omnämnda förkylningen

MÅNGÅRIG PRENUMERANT. Se svar till Mädchen n:r 3.

SJUK MODER I FINLAND. Följ föreskrifterna för Bertha L—s 2) i n:r 7, samt de dietiska föreskrifterna för Landtflicka 1) i n:r 8. — Om dynamol torde erfarenheten ännu ej vara tillräckligt stor för att det skulle vara skäl att gifva detsamma i stället.

EN BEKYMRAD MODER. Se svar till Nicke i n:r 8.

SIBI.(?) Se svar till 23-åriga Anna T. i n:r 3.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 403. Vill någon upplysa mig om adressen till fru Vilhelmina Skogh, hvars fotografi var införd i Idun n:r 9.

A. B. C.

N:r 404. Finns det någon som skulle vilja upplysa om huru Grahamsbröd skall bakas, kan det bakas både tunt och tjockt? Huru bakas Grahamsskorpor? Hvad är det för mjöl som användes?

En som lider af sockersjuka

N:r 405 Hvarmed kan man utrota myror, som kommit in i rum?

N:r 406. Vill någon upplysa en flicka, som lider af blodbrist och nervsjukdom om hvarest det är lämpligast för henne att vistas: i fjällen eller vid någon järnkälla?

En 20-års flicka.

N:r 407. Huru tvättas svarta s kospetsar?

X.

N:r 408. Är musiken till »Du gamla, du friska, du fjällhöga nord» etc. en folkvisa, eller hvem har i annat fall komponerat den?

Margareta.

N:r 409. Finns det särskilda kurser för nybörjare i ridning i Stockholms Tattersall? Hur länge pågår kursen: räknas priset per lektion eller kurs, och hvad är priset? Hvem är instruktör: skall man själf hålla sig med häst och sadel? Deltaga såväl herrar som damer i lektionerna eller finns det särskilda kurser för damer? För så många upplysningar som möjligt vore undertecknad tacksam.

Evy i landsorten.

N:r 410. Vore tacksam, om någon ville gifva undertecknad upplysningar om författaren Carl Warder, som skrifvit »Slättens barn». Har han utgifvit flere böcker?

»Österdal.»

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GÖTGATAN 18.
29 DROTTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från **90** öre till **13** kronor pr meter.

Köp Schweizer-Siden!

Specialitet: **Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter** och till **blusar, foder** etc.

Vi sälja i Sverige **direkt till privata** och sända de utvalda sidentygerna **tullfritt** och **franko** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
Siden-Export.

Hvilken
Järnmedicin
bör jag använda för min blodbrist och svaghet?

Sicco
Haemoglobin sicc
Schneider

Hvarför?
Därför att de bästa utlåtanden kommit det till del äfven af
SVENSKA LÄKARE
och därför att siccopreparater äro hållbara äfven om sommaren därjämte närande, fullständigt lösliga och utan obehaglig smak samt därför att priset står i skäligt förhållande till mängden af Hæmoglobin **(den verksamma beståndsdelen);** ty vid köp af Siccokapslar erhålles 6 gånger och af Sicco 10 gånger mer Hæmoglobin än vid köp af **Capsuloids.** Härom Professor **Carl Th. Mörner** i sitt utlåtande om **Sicco** bland annat: — — Dessa **Siccopreparater** utgöra en **förstklassig vara, väl ägnad för användning i praxis,** och om **Siccokapslar:** Vid köp af dessa kapslar erhålles 10 gram Hæmoglobin för **1 kr. 13 öre,** man jämföre t. ex. de **s. k. Capsuloids,** för hvilka motsvarande siffra d. v. s. priset för 10 gr. Hæmoglobin belöper sig till **6 kr. 10 öre!** En ask Siccokapslar innehåller 100 st. och kostar 3 kronor — **Siccokapslar** erhålles å alla apotek i riket och böra ej förväxlas med **Capsuloids.**

Husqvarna Velocipeder
Guldmedalj vid Världsutställningen i Paris 1900,
tillfredsställa alla anspråk på en förstklassig volociped.
Försäljning genom Husqvarna Depoter och öfriga återförsäljare å alla större platser i Skandinavien & Finland.

Fröken Ella Hults 1:klassiga Pensionat,
KNEIPPBADEN, invid Norrköping,
rekommenderas. Tysta, väl ombonade och komfortabelt möblerade rum. Pris för hel inackordering från 3,25 till 4 kr. pr dag. OBS.! Dietiskt bord Adr. endast Rikstelefon 758. **Hultska Pensionatet Kneippbaden.**

GEFLE MANUFAKTUR-AKT.-BOLAGS
Oblekta, Blekta och Färgade
VÄFNADER
försäljas i parti från kommissionslagret i Stockholm hos ADOLF BODELL

Skyddsstämpel.

Nya Hushållsskolan,
Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm,
hvilken började sin verksamhet år 1881, afser att meddela **bildade flic**kor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på praktiskt sätt *förestå* egna eller andras hem.
Skolan har varit besökt af 1,425 elever.
Hvarje kurs omfattar $4^1/_2$ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.
Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti.
Prospekt och vidare upplysningar meddelas af
Fröken Hedda Cronius,
Föreståndarinna.

Guldmedalj å Världsutställningen i Paris 1900.
Guldmedalj å Världsutställningen i Paris 1900.
Oöfverträffad till frambringande af en vacker hud.
KALODERMA
• KALODERMA-GELÉE ❋ KALODERMA-TVÅL •
F. WOLFF & SOHN, KARLSRUHE.
Guldmedalj å Världsutställningen i Paris 1900.
Erhålles å Apoteken samt 1:sta klassens Parfymeri- o. Frisér-Affärer.
Partilager: Lejonets materialhandel, Malmö.

Flera tusen innevånare i Sverige veta, att bästa firma för köp af Visitkort, Korta varor, Stämplar, Sigill m. m. är **John Fröberg,** Finspong.
Illustr. priskurant gratis, ej franko.
Agenter antagas.

N:r 411. Är det någon som kan gifva anvisning på platsanskaffningsbyrå i England, helst i London?
H. L.

N:r 412. Hvar, när och till hvilket pris kan man få lära sig att konservera grönsaker?
Vilma.

N:r 413. Till hvilka personer skall man vända sig för att blifva medlem af Svenska Slöjdföreningen och Samfundet S:t Erik i Stockholm?
Intresserad.

N:r 414. Hvilket är bästa sättet att tvätta studentmössor?
Ulla.

N:r 415. Vore tacksam få veta sättet att rengöra byster af alabaster?
Skåning.

N:r 416. Månne en svensk sjuksköterska har några utsikter att ta sig fram i Amerika? Emottagas svenska flickor som elever på något större sjukhus i t. ex. New-York, och i så fall hvilka äro villkoren?
Sjuksköterska.

N:r 417. Kan någon upplysa mig om, hur doktor A. Afzelius medel för pormask (medels grönsåpa), skall användas? Har stått i Idun, tror det var våren 95 eller 96.
Ö.

N:r 418. Skulle någon vilja gifva undertecknad anvisning på någon lättläst bok å tyska språket innehållande noveller eller kortare berättelser af god halt? Priset?
Nora M—g, L—g—d.

N:r 419. Hvar i Stockholm kan man få köpa kärnmjölk till dagligt bruk?
Stina.

N:r 420. Hvilka äro fordringarne för att erhålla inträde som elev vid Falu länslasarett? När och till hvem bör man skicka inträdesansökan? Huru lång tid omfattar en kurs? Erhålles betyg och kan man sedan få en plats som sjuksköterska på landet? Huru mycket kostar en kurs, allt inberäknadt?
Eleonora 18 år.

N:r 421. Hvilka kunskapsmått fordras och till hvem skall man vända sig för att komma in i konsuls-staten?
Sekreterare

N:r 422. Hvad bör man använda för att draga fukt ur källare? Har hört talas om, att det finnes något sådant medel.
Carolina

N:r 423. Kan någon säga huruvida det finns någon affär i Stockholm, där man kan få köpa d:r Lahmanns hygieniska kjortelhållare?
Hälsovän.

N:r 424. Hvar i Stockholm finnes äkta Grahamsbröd att köpa?
Hälsovän

N:r 425. Finns berättelsen »Tvenne brudar» af Fredrika Wennberg utgifven i bokform? För flere år sedan stod den som följetong i Göteborgsposten.
Helena.

N:r 426. Hvilken är den lämpligaste dräkten (äfven beträffande underkläder) för en manlig cyklist?
Intresserad.

N:r 427. En flicka, som ämnar söka inträde vid statens järnvägar, önskar få tillförlitlig uppgift om hvilka som äro kompetensvillkoren härför?
Lalla.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Äfven de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela tre pris, hvartdera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.

N:r 192. Påsken och påskefirandet ha anor, hvilka gå långt tillbaka, ja, ända in i hednatiden och åtskilliga af de gamla plägsederna ha bibehållit sig till våra dagar, så t. ex. påskeldar, påskris, påskhälsningar, påskägg o. s. v. Bland gängse bruk beträffande påskäggen äro bland andra det att å äggen rita någon »lustig gubbe» eller dylikt, eller ock skrifva en vers eller sentens: ju flere häri deltaga, dess bättre. Vid äggens afätande läser hvar och en högt hvad som kommit på hans lott. I Skåne och Halland är det mycket vanligt att barnen få målade ägg (äfven omlindas äggen med »hundkäx» och kokas, hvarefter de gröna bladen borttagas och ägget befinnes ganska vackert dekoreradt) och därmed spelas sedan. En lång bana utses på en sandad gång, och vid ena ändan lägges en tegelpanna i sluttande läge: en efter en låter ett ägg löpa utför tegelpannan och när en spelares ägg träffar en annans, har han rätt att taga upp ägg. Inne i rum kan äfven anordnas en liten bana af sand på samma vis. Det brukas äfven att två personer taga hvar sitt ägg, den ene slår med sitt mot den andres: den, hvars ägg går sönder, förlorar. Den af eder omnämnda seden har jag däremot aldrig hört omtalas.
Olga.

N:r 217. Genom att taga anställning på en dylik inrättning kan ni ju vinna erfarenhet och möjligen äfven kompetens för skötandet af en föreståndarinneplats. Naturligtvis åtnjuter en föreståndarinna ordentlig lön och behöfver för den skull ej vara »ekonomiskt oberoende».
Welleda.

N:r 219. Se här ett enkelt, beprövadt medel: hvitlök sönderskäres, och en vanlig ölbutelj fylles därmed ungefär 1 tum öfver bottnen: buteljen hälles sedan full med rödvin eller brännvin (det senare är dock bättre), hvarpå detta får stå och dra sig en dag. Så fort symptomen visa sig, ger m:r barnet en thesked af denna enkla, men verksamma medicin.
En moder.

— Köp för 10 öre hvitlök, lägg den på en halfbutelj madeira, gif barnet ett konjaksglas däraf på morgnarna, och masken försvinner inom några dagar
Erfaren moder.

— Dubbla malörtsdroppar användas med godt resultat. Hvarje morgon gifves barnet på fastande mage 2 droppar i en tesked vatten; härmed kan man fortsätta i fall af behof 1 halft års tid
Welleda.

N:r 220 Hushållsskolan för kvinnlig ungdom vid Tryserums prästgård i Norra Tjust, en mil från Valdemarsvik. Afgiften är 50 kr. för månad. Prospekt och närmare upplysningar erhållas af kyrkoherden P. A. Arnman eller fru Anna Arnaman, adr. Vester Tryserum.

N:r 221. Sveriges första kvinnliga trädgårdsskola börjar sin kurs den 1 Maj. Hel inackordering pris 50 kr. i månaden Pris för undervisning 75 kr. för hela kursen. Skolan är belägen vid Espenäs invid stora Hjälmaren. Fru Stina Svartling, f. von Hofsten, adr Örebro
Tordis U—a.

N:r 226. Husmoderskolan börjar sin kurs den 15 jan. Läroämnen äro: hälsolära, födoämneslära, praktisk matlagning, hushållets ekonomi. Lokal: Drottninggatan 67 1 tr Föreståndarinna: fru Carlina Lilljekvist. Prospekt tillhandahålles äfven genom Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm. Nya Hushållsskolan, Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm. Hvarje kurs omfattar 4 och 1 half månader, men elever mottagas äfven på kortare tid. Ny kurs börjar den 1 augusti Prospekt och vidare upplysningar meddelas af fröken Hedda Clovius, Föreståndarinna.
Tordis U—a.

N:r 227. Herr P. O. Brose, Stockholm, samt herr Carl Berglund, Polhemsgatan 4, Stockholm, köpa gamla frimärken.
»A. L.»

— Frimärken köpas, äfven i stora partier af A. Lundberg i Stockholm (20 Riddaregatan) Högsta pris betalas
Welleda.

— Se efter bland annonserna i Idun och Kamraten.
Karla Rönne.

— Om ni vill korrespondera med H. Cray Cottage Erith, Kent kan jag gifva eder upplysning hvar god inackordering kan erhållas i närheten af London

N:r 229. Någon sådan bok finnes icke Emellertid torde ni hafva nytta af att studera Hjalmar Nathorsts »Färskötsel».
Welleda.

N:r 230 Till förhindrande af krympning kan man i stället för tvål, använda salmiaksprit. Till 10 l. vatten tagas 25—40 gram salmiaksprit.
Welleda.

N:r 231. Se efter i Iduns hjälpreda Skall beskrifningen på de önskade skorporna icke ha influtit än, torde nog »Uppländska» erhålla recept därpå genom att hänvända sig till hjälpredans redaktris.
Karla Rönne

N:r 232. Väl mogna och rensade enbär torkas i svag ugn och malas på hemkvarn, men man aktar noga att icke fröna krossas, ty då blir drickat bäskt. Aftonen innan man skall brygga, läggas enbären i stöp. Om morgonen därpå lägges en rost, som vid vanlig brygd. Man pålägger de mäskade enbären och lakar dem som vid ölbrygd. men med kallt vatten i st. f med kokhett. Då nu enbärslagen kännes stark och söt, kokas den upp och skummas samt får svalna. Man kan än en gång laka på bären och få svagare dricka. Äfven detta kokas upp och blandas, antingen med den första lagen eller behålles som en sort för sig Då drickat kallnat, ilägges jästen, helst god pressjäst. Drickat får jäsa långsamt. Efter ett dygn tappas det på ankare och efter 3 dagar på buteljer. Af 1 fjärdedels tunna enbär får man omkring 26 liter medelstarkt dricka och 13 liter svagt. Vill man ha drickat så mörkt som porter, får man blott beräkna 16 liter af hela brygden Man kan äfven få ett blandadt dricka af hälften malt och hälften enbär. men man måste laka hvar sort för sig, så att först vörten kokas tillsammans Behandlas sedan som enbart enbärsdricka.
Karla Rönne.

N:r 233. Genom att ingnida 1 eller 2 gånger i veckan en matsked af det berömda hårvattnet »La Pertuisine» n:r 2 kan ni återgifva håret dess forna glans Priset på 1 half flaska är 12,50 fr. La Pertuisine kan rekvireras hos La Parfumerie spéciale i Paris (53 Rue Vivienne)
Welleda.

N:r 235. Biodling kan med fördel bedrifvas efter Ångermanelfven. Underrättelsen härom erhålles efter korrespondens

Aktiebolaget Lindells Möbelfabrik,
f. d. Joh. Aug Lindell & Söner.
— Kongl. Hofleverantör. —
Möbler i alla moderna stilsorter.
Möbler i renässans, roccoco, Louis XVI och empire.
Skicklig möbelarkitekt. Måttliga priser.
Vid inrättande af nytt hem eller ombildande af gammalt, infordra alltid ritningar och kostnadsförslag från
Aktiebolaget Lindells Möbelfabrik,
NORRKÖPING.

No 4711
Eau de Cologne
(blå och gul etikett).
Den är den äkta, starkaste, varaktigaste, mest uppfriskande och stärkande.
Försäljes af alla välsorterade parfymhandlare.

Tandläkare Osc. Bohrn,
72 Drottninggatan 72.
Artificiella tänder. Plombering etc. Smärtförtagande medel vid operationer. Hvardagar 10—3; Helgdagar 10—11. Allm. Tel. 4873.

Tandläkare TOM von HALL.
— 30 Sturegatan 30. —
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12. Allm. Telefon 5848.

Tandläkare
HJALMAR JUNGNER, EMELIE JUNGNER.
Hamngatan 26.
Rådfrågningstid 1—2. Sönd. 11—12.
Andra tider efter öfverenskommelse.
Allm. 16156.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
Adr. under sommaren: **Furusund** och **Norrtelje.** Rikstelefon.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6, Stockholm.

Tandläkare G. W. Widfond
Drottningg. 74.
Artific. tänder fr. 2 kr. st., plombering m. m. Rikstel. 2754.

Doktor O. Wides Kurs
i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik
motsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor **O. Wide,** Stockholm.

I Sjukgymnastik och Massage
börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt.
Professor G. A. Unman,
Stockholm, *Biblioteksgatan 11.*

MIN nästa (ettåriga) **kurs för damer i massage och sjukgymnastik** börjar 1 okt. N:r 29 Regeringsgatan. Närmare genom prospekt. Ständig adress: Saltsjöbaden. **D:r Emil Kleen.**

Foulard-Siden-Robe kr. 12: 60
till högre priser — 14 meter! — porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 65 öre till kr. 16: 60 pr meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

Kristinehamns Praktiska Skola.
Sveriges största och mest mångsidiga, praktiska läroanstalt, börjar i höst sitt 24:de läsår och omfattar följande *Fackskolor:* **Allmänna Skolan, Bokhålleri-Institutet, Rit- och Byggnadsskolan, Förberedande Skolan** för inträde i tekniska läroverk och statens landtbruksinstitut, **Juridiska Seminariet** (det enda i Sverige), **Landtbruksskolan, Slöjdskolan** för kvinnor, **Hushållsskolan** och **Språkskolan. Stenografi.** Lärare synnerligen väl renommerade för undervisningsskicklighet. Den för hvarje afdelning **själfständiga** undervisningen i för de samma utmärkande ämnen samt verklig valfrihet mellan de olika ämnena gifva vår skola företräde framför andra. Omkring **4,000** elever hafva hittills bevistat skolan. **Hufvudkurserna** börja 1 sept., 1 okt., 1 nov. och 9 jan. Program och upplysningar mot dubbelt porto. Bref rörande skolan adresseras endast till *Praktiska skolan, Kristinehamn.* **Filial:** *Mora Praktiska Skola.* Rikstelefon.
Carl Pehrson.

Bästa Syltsocker.
Tanto Bitkross
(Hushålls-Socker)
finnes till salu hos de flesta Herrar Specerihandlande i Stockholm och Landsorten.

Kurs i
Sjukgymnastik och Massage
gifves af medicine kandidat **A. Kjellberg,** legit. sjukgymnast. Prospekt på begäran Adress Stockholm, Mästersamuelsgatan 64 Allm. tel. 667. (S.T.A. 87955)

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymn. (friskgymnastik)
i hufvudsak lika med Gymnastiska Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever.
Kursen är **2-årig** med början 1 okt.
Upplysningar och prospekt genom doktor J. Arvedson, Stockholm.

Ansiktsvård
Elektriskt ansiktsbad. Rynkor finnar och
generande hårväxt
(elektricitet) borttages för beständigt. **Pate Epilatoire** (hårborttagningsmedel) till egen behandling. Ansiktsbad och hufvudbad efter engelsk metod.
Fru Fr. Wendrichs Filialklinik,
Norra Vallgatan 102, Malmö.

Högstedt & C:o
32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —
Specialitet:
Bordeaux- & Bourgogne-viner
Billiga priser.

Gratis *en extra följetongsbilaga på 1,200 boksidor* erhålla i början af juli samtliga nytillträdande prenumeranter för sista ½-året på *Aftonbladets Halfveckouppl aga*, Skandinavens mest spridda tidning. Dessutom erhålla de som extrapresent en **prydlig plansch i två färger med porträtt af Första kammarens ledamöter.**

Prenumerationspriset från 1 juli till årets slut — **52 nummer** samt ett **präktigt Julnummer** — är, inberäknadt postafgiften, endast ***80 öre.*** Aftonbladets Halfveckouppl aga äger nu ***öfver* 120,000** ***fasta postprenumeranter***, hvilket antal dagligen ökas.

Man mår aldrig väl
af oblandadt kaffe, som alldeles förstör Eder, hvarför man alltid bör blanda det med **Stockholms Kaffe-Aktiebolags** berömda **Intubikaffe,** som gör kaffet godt, **hälsosamt,** välsmakande, ytterst drygt och billigt samt **förhindrar kaffeförgiftning.**
Paketer à 25 och 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer.
OBS. att firmans namn, **Stockholms Kaffe-Aktiebolag,** är tryckt å alla paket, ty **endast dessa** äro verkligt äkta.

Chäslong- användbara som säng eller chäslong praktiska, bekväma **Sängar 16 kr.**
Resårmadrasser ..... **12 kr.**
Divaner ..... **40 „**
Chäslonger ..... **18 „**
Järnsängar, Sängkläder
och alla slags **Möbler.**
Största tillverkning och billigaste priser.
C. R. Danielssons verkstäder
LILJEHOLMEN.
Rikstel. 4439. Allm. tel. Liljeh. 49.
Illustrerad katalog mot enkelt porto.

Hotellet i Bispgården,
med sitt härliga läge vid Indalsälfven, rekommenderas herrar handelsresande samt turister. Ljusa, trefliga rum till moderata priser. Hela hotellet nyrenoveradt. Första klass matsal. Godt kök! Smörgåspåsar säljas å Järnvägsperrongen vid alla tåg. Omnibus möter vid alla tåg och båtar.
OBS.! Ovillkorligen Norrlands vackraste turistled. Engelska, tyska och franska talas.
Vördsammast
(G. 14620) **A. LINDQVIST.**

Balberg Sanatorium,
Gudbrandsdalen, Norge.
Ovanligt vackert läge, utmärkt luft, billiga priser, kristlig ande.
Prospekt i Fosterlandsstiftelsens boklåda och Missionsbokhandeln, Drottninggatan. Anmälningar sändas till Sanatoriet Faberg, St. Norge.

Fem ting att minnas, vid köp af möbler:
1:o. Pris.
2:o. Solidt och hållbart arbete.
3:o. Smakfull och treflig stil.
4:o. Salsmöbeln »Record» 1901, enastående.
5:o. Begär priskurant, ritningar och fotografier från
OSCAR EDV. EKELUNDS
Snickerifabriks-Aktiebolag,
Wirserum.
NEDERLAGET:
22 Birgerjarlsgatan 22, STOCKHO

Örebro
Halföres-Kransar
till
Kaffe och The.

med utgifvaren af »Bigården» Adr. Hudiksvall. M.

N:r 236. Kostnaden beror naturligtvis på företagets omfattning. För odling i större skala fordras både kapital och grundliga insikter.

Welleda.

N:r 238. Ragunda socken i Jämtland kan rekommenderas som angenäm sommarvistelseort. Landskapet är berömdt för sin storslagna och vackra natur

Welleda.

N:r 238. I Hedmans pensionat. Valland, Jämtland.

En f. d gäst.

N:r 240. Parkettgolf böra aldrig tvättas, emedan de alltid mörkna af vatten. Bäst rengöras de med en s. k. blockborste. Sedan golfvet blifvit med denna borste väl och ordentligt sopadt, rengöres den från alla vidhängande trådar och annat skräp hvarpå den väl ingnides med hvit såpa och golfvet åter sopas därmed, då borsten tämligen hårdt tryckes mot golfvet. Nu lägger man en fyrdubbel ylleduk under borsten och gnider golfvet blankt härmed Att bona golfven med: 1 fjärdedels kg. gult vax smältes och däri nedröres 1 helbutelj terpentin, medan det ännu är ljumt strykes det med linnelapp på golfvet. Då det stelnat, kan man för att åter få det flytande tillsätta litet sprit, däraf ökas också glansen.

Karla Rönne.

N:r 243. Upplysande och tillförlitliga svar erhållas genom direkt brefväxling med hufvudkontoret, eller också rådes »bekymrad» vända sig till någon dess agent.

Karla Rönne

N:r 244. Icke kan det sägas vara vanligt i Stockholm att damer sysselsätta sig med platsagentur, men men ni kan tryggt ägna er åt en dylik verksamhet därstädes utan att väcka uppseende.

Welleda.

— Kan »energisk» erhålla en dylik plats gör det väl ingenting om hon är »den första» i denna branch. Snarare tvärtom, då konkurrens undvikes. En dylik affärsverksamhet för kvinnan har helt visst framtid för sig Lycka till!

Karla Rönne.

— Uppgif er adress till »A. B C.», Smedjebacken.

N:r 245. Ynglingen torde mottagas på Eugeniahemmet.

Welleda.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

Mitt första har du säkert sett i dag,
Du såg det ju helt nyss, förmodar jag.
Af Stina tror jag ej blir mycket kvar,
Om ej *mitt andra* på sin plats hon har.
Mitt tredje i hvarenda tidning står,
Ja, första platsen oftast däri får.
Mitt fjärde är ett stort och skuggrikt träd.
Mitt femte tror jag visst du fick som späd.
»Ful uppsyn» borde visst du plikta för,
Om aldrig nå'nsin du *mitt sjätte* gör.

Ej alltid är roligt i »bladen» att sättas;
Får där man en klick på sig, sällan det rättas.
Stor frihet har pressen, än större den ta'r sig,
Dock helst för konflikt med *mitt hela* den drar sig.

CHARL. N—N.

LOGOGRYF.

Om du uti Sverige vill söka *mitt hela*,
Jag finns nog i hvart och ett välbergadt hus,
Och gagnar mest matmor. Det kan ju ej fela
Att utan min hjälp hon vid dager och ljus
Fick sitta och knoga, tills ögonen skela!
Nu arbetas flinkt utan möda och krus. —

Man utaf mitt namn en mängd *smådord* kan bilda;
Pass på, här är plats för gissningar vilda!

Vi ha först ett armt och olyckligt land,
Som ryssen med flere nu vill ta' om hand.
En värmande, sotsvart, besvärlig maskin,
Rätt svår att undvara, än mer hålla fin. —
Hvad älskande ständigt och jämt byta ut. —
Hvad ofta med åren så sorgligt tar slut. —
Hvad kallar du riket, hvars kung till oss kom
Just utställningsåret och här såg sig om. —
En fiskart rätt läcker, som bäst ätes kall. —
Nå'nting, som mot fienden värna oss skall. —
Hvad läkarn och världsdamen nog ha' i bruk,
Men mången af lukten dock känner sig sjuk. —
Hvad goda personer ej ens gör förnär. —
Hvad ömsom kan synas båd' svartblå och skär. —
En krydda i namnam, som småbarnen fått. —
En tärna, som bor uti engelska slott. —
Hvad tärnan kan göra, om blott hon är glad. —
Och härmed får sluta de gåtornas rad.

KATE.

Stomatol- * * * *
* * * Tandpulver,
Stomatol-
Tandpasta,
äga förmåga att rena tänderna samt bevara deras blanka naturliga utseende **utan** att angripa emaljen.
H. M:t Konungens Hofleverantör.

AKROSTIKON.

Rasa
Ful
Gröna
Dur
Sirap
Bladet
Pös
Fatal
Störa
Geni
Lagen
Sömmad.
Laban
Visen
Fräsa
Agram

I hvart och ett för sig af de sexton vidstående orden, omkastas bokstäfverna, så att lika många nya ord erhållas. Äro nu dessa rätt gissade, gifva deras initialbokstäfver namnet på en svensk skriftställare.

REA.

GÅTA.

I regnbågens färger jag prålar
Och glittrar i solljusets strålar.
Så lätt uti luften jag svingar
I mjuka, behagliga ringar,
Dock dröjer det knappt en minut
Förrän med min prakt det är slut.
Men nöje ändå jag bereder,
Små lekande pysar, åt eder.

ELINE.

IFYLLNINGSUPPGIFT.

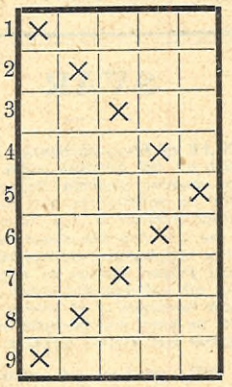

Följande bokstäfver och ord användas: at, ke, con, lat, mur, nér, ran, ba, p, bra, o, bl, da, eh, loc, dé, g, vid, t, r, sk.

1) Fransk fältherre.
2) Svensk fältherre.
3) Engelsk filosof.
4) Fransk fältherre.
5) Grekisk filosof.
6) Amerikansk fältherre.
7) Svensk biskop.
8) Norsk statsman.
9) Judisk konung.

Äro orden rätt funna, bilda de med stjärnor försedda rutorna namnet på en engelsk general.

BLENDA G.

Mattor och Gardiner.
Linoleum-(kork-), Florclot-, Bryssel-, Tapestry-, Axminster-, Schagg-, Smyrna-, Indiska- och **Levant-mattor,** såväl afpassade som metervis.
— TRÅD-GARDINER —
i hvitt & créme.
Madrass-, Tyll-, Ylle- och Plysch-gardiner.
Rullgardiner, Kornischer, Portierstänger till billigaste priser.
Sängar, Sängkläder, Fjäder, Dun, Tagel, Krollsplint, Flock.
Österlund & Anderson
4. St. Nygatan Hötorget 11.

TRIANGELARITMOGRYF.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	a	a	a	a	e	e	e	e
2	f	i	i	m	m	n	n	
3	o	o	o	p	p	r		
4	r	r	r	r	r			
5	r	r	r	r				
6	r	t	t					
7	v	y						
8	y							

Bokstäfverna i triangeln omkastas, så att verkliga ord erhållas. Dessa äro:

1) Blodsugare.
2) Oäkta barn.
3) Namn på flere orter i Nordamerika.
4) Andlig man.

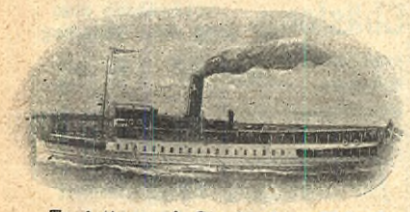
Turistturer i Stockholms Skärgård.
Ång. EXPRESS
(tilläggsplats vid Nationalmuseum)
Hvardagar:
till **Vaxholm** kl. 3.30 e. m. återv. 4.45 e. m.
» » kl. 6.15 » » 9 »
Tur- och Retur 1 kr.
Söndagar:
till **Sandhamn** kl. 11 f.m., återv. kl. 6.45 e.m.
Tur- och Retur 3 kr.

Vid
Vinslöfs
Kvinnliga
Slöjd- och Hushållsskola
börjas ny 9 månaders lärokurs den 1 nästk. november. Undervisningen, som meddelas af 5 erkändt dugliga lärarinnor, omfattar följande läroämnen: **Väfnadskonst, kläd-** och **linnesöm, finare handarbeten, stärkning** och **strykning, förbandslära, sång** och **matlagning.**

Årsafgiften är 25 kronor med 10 kronors förhöjning för dem, som önska deltaga i hushållsskolekursen.

Skolan, som understödes af länets Hushållningssällskap, är fördelaktigt belägen inom municipalsamhället vid Vinslöfs station å Kristianstad-Hessleholms järnväg.

Prospekt erhålles på begäran. Anmälningar emottagas och rum anvisas af **kantor S. J. S. ERMAN.**

Styrelsen.

Läs och tag vara på ofvanstående annons!

Det
bästa
hvetemjölet
Malmö Best Patent
tillverkas
uteslutande
af
Malmö
Stora Valskvarn.

Reseagenter!
Minst 600 kr. förtjänst i månaden!
Energiska, driftiga och ordentliga Reseagenter, som äro vana att sälja åt privata personer såväl på landsbygden som i städerna, få genast agentur i en af Sveriges största klädes- och manufakturfirmor mot så hög provision att 600 kronor med lätthet kunna förtjänas i månaden.
Obs.! Som endast ett begränsadt antal kollektioner finnas, torde reflekterande snarast, skriftligt anmäla sig, jämte referenser eller betyg till Svenska Telegrambyråns Annonsafd. Stockholm, under adress »Säker existens». (S-T.A 90120)

För att få vistas på landet
aug. vill en 1:sta kl. sömmerska sy några tim. om dagen på större gård. Svar till »E. N. 1901», p. r. Lund.

SNÖRMAKERIYRKET
kan fruntimmer få lära. Maskiner m. m. få öfvertagas. Svar till »S. T. R.», Norrköping p. r.

KOSTA GLAS!
(Kungl. Hofleverantör.)
Försäljningsmagasiner:
19 Birgerjarlsgatan 19,
10 Gustaf Adolfs torg 10.
Guldmedaljer:
Malmö 1896, Stockholm 1897, Paris 1900.

LEDIGA PLATSER.

UNG, bättre flicka, villig att förrätta en tjänarinnas åliganden, utom grofsysslor, erhåller genast plats i liten norrlandsfamilj. Svar jämte fotografi och löneanspråk till »Glädlynt», p. r. Knifsta.

ÖNSKAS FÖR HÖSTTERMIN en skicklig musikläraninna för en 17-årig flicka, som ämnar sig in till Musikaliska akademien. Adress »L. T.», Falsterbo Bruk.

UNG, bildad flicka, får plats under sommaren som hjälp i hemmet mot fritt vivre på större egendom. Svar till »S. G.», adress Bröderna Dahl, Norrköping.

EN UNG, anspråkslös, bildad stockholmsflicka, som under ett par månader vill åtaga sig några timmars daglig läsning med några mindre barn, kan emot fritt vivre få vistas på landet, 1½ timmes resa från Stockholm. Svar i och för samtal ställes till »Aqvil», Iduns exp.

BARNFRÖKEN.

Anspråkslös bättre flicka med godt, jämnt lynne, något kunnig i sömnad, får till den 1:a september plats i familj i stad som barnfröken. Svar åtföljdt af fotografi och referenser till »A. N.» Torup p. r.

PLATS finnes genast i tjänstemannahem å landet (3 personer) för en bättre, anspråkslös flicka, kunnig i matlagning och villig gå frun tillhanda. Anses som familjemedlem. Snart svar med pret. och ref. till »Ung fru», p. r. Östra Emtervik.

EN UNG FLICKA fullt kompetent i tappisseriaffär, skicklig i ritning och schatersöm, erhåller genast plats. Svar till »Tappisseriaffär», Örebro Dagblads kontor, Örebro.

EN FRISK och stark flicka, mellan 25—30 år, med någon vana vid sjukvård, erh. genast plats som hjälp och sällskap åt sjuk fru. Svar till »A. B», Landskrona p. r.

Föreståndarinneplatsen

vid Uddevalla Sjukhem för obotligt sjuka, blifver ledig att tillträdas den första nästkommande augusti eller senare på hösten, efter sökandes bekvämlighet.

Ansökningar med rekommendationer och prästbevis, samt angifvande af lönepretentioner, ställas till Styrelsen för Uddevalla Sjukhem, och adresseras till undertecknad.

Uddevalla den 25 juni 1901.
(Nord. A.-B. 5477) **E. G. Lange.**

VÄRDINNEPLATS
finnes ledig den 15 aug. för bättre fruntimmer, som är fullt kompetent att förestå huset för en medelålders man med en i skolären varande dotter, bosatt i större stad.

Den sökande, som dessutom äfven innehar kunskaper i språk och musik har företräde. Svar med betyg eller referenser jämte fotografi och uppgift på ålder, sändes märkt »Litet fint hem» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

GUVERNANT, enkel och anspråkslös, kompetent att undervisa inom de fyra lägsta klassernas vid Elementarläroverk lärokurser samt i musik, erhåller anställning från augusti månad d. å., när betygsafskrifter och om möjligt fotografi insändas till »S.», p. r., Husum. Lönepretentioner torde samtidigt af reflekterande härå uppgifvas.

UNG FLICKA med uppfostran samt villig att hjälpa frun med hushållet och vården af två små barn erhåller plats i fin familj å landet. Svar med uppgift om referenser, ålder och löneanspråk torde insändas till Iduns exp. under märke »Godt hem 01». (998)

FÖRDELAKTIG plats vid ansedd slöjdaffär kan erhållas af en pålitlig och treflig flicka af god familj mot någon lön, samt fritt vivre i komfortabelt hem. Svar till »Slöjd», Iduns exp. f. v. b.

EN ENKEL, anspråkslös flicka med godt lynne, kunnig i finare matlagning samt handarbete önskas i familj på landet nu genast. Svar med uppgift å ref. o löneanspråk torde sändas till »1901», Qvistrum, Bohuslän, p. r. (995)

ANSPRÅKSLÖS, undervisningsvan lärarinna, erhåller plats till hösten att undervisa 2:ne flickor, 10 & 12 år i de vanliga skolämnena, språk, musik och handarbeten. Svar med betyg och fotografi till Strömbacka bruk, Strömbacka. (982)

Sjuksköterskeplats.

Plats som af Landstinget aflönad epidemisjuksköterska i Halmstads provinciallärakaredistrikt är ledig till ansökan hos provinciallläkaren i Halmstad före den 10 juli 1901. Lön 600 kronor samt under tjänstgöring fri kost. Halmstad d 26 juni 1901.

Birger Ekelund,
(1026) tjänstgörande Provinciallläkare.

ETT 28 à 30 årigt arbetsamt frunt. med något kapital samt kunnigt i alla slags finare handarbeten sökes som medarbetterska uti en gammal solid affär för att sedan möjligen bli ägarinna af densamma. Svar till »Arbetsam», p. r. Göteborg. (1033)

DUGLIG lärarinna, van att undervisa i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete, erhåller plats 1:a september att läsa med tvänne flickor 10 och 11 år. Svar med betyg, fotografi och löneanspråk torde sändas till fru Ellen Kullberger, Nybro.

LÄRARINNA, språkkunnig, musikalisk, erhåller till hösten utmärkt plats. Norra Inackorderings-Byrån, Mästersamuelsgatan 62, Stockholm.

EN ÄLDRE, anspråkslös och bildad flicka af god familj, kunnig i hushållets skötande, erhåller nu genast plats öfver sommaren i god familj. Fritt vivre och fria resor. Svar hälst med fotografi till »Familjemedlem», Jönköping.

GODT om platser för lärarinnor, värdinnor, hushållsbiträden samt barnfröknar att söka å Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B. Etabl. 1887.

En lärarinnebefattning
vid Köpings stads sjuklassiga elementarläroverk för flickor med undervisningsskyldighet å läroverkets högre stadier i franska, tyska, matematik och välskrifning är ledig från och med nästkommande höstermin, som börjar den 30 augusti. Lärarinna med afgångsbetyg från högre lärarinneseminariet (som hälst önskas) erhåller i årslön 1000 kronor, annan lärarinna 900 kronor. Ansökningshandlingar torde inlämnas före den 1 augusti till kyrkoh. K. Örström i Köping.

ENGLAND.

Ung dam erh. i aug. plats som hjälpreda i god eng. familj. Fritt vivre. Närm. medd. svenska, som nu vistas där. Ref. fordras. Svar till »S. R.», Stora Rör.

PÅLITLIG, bättre flicka, får nu genast plats att sköta 4 små barn i tyst och stilla hem på landet. Lön 100 kr. Svar till »X.», Stenungsund p. r.

Bomulls- ❀ ❀ Klädningar,

handväfda, i afpassade bitar à 8 mtr, äkta färger, vackra, nya mönster, som kostat **4: 50**, bortslumpas af en händelse till **2: 75** pr st.

Ett parti extra 1:a handväfda

Hellinnehanddukar,

som kostat **5: 50** pr duss., bortslumpas till **3: 60** pr duss.

ZEDERFELDT & HANSEN,

6 Observatorieg., Stockholm.

5) Utsidorna på vissa ting.
6) Ett djur.
7) Pronomen.
8) Konsonant.

VIVIKA.

ARITMOGRYF.

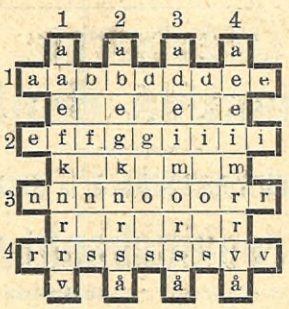

1) Handtverkare.
2) Handarbete,
3) Är den sorgsna.
4) Är ett farligt gift.

Äro — sedan bokstäfverna blifvit omflyttade — de rätta orden funna, så skola de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna gifva samma ord.

ONKEL SET.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 26.

CHARADEN: Strängnäs.

GISSA: Falun — alun, Moder — Oder. Loka — Oka.

ARITMOREMET: Zontariff: Zar, fin, far, torn, rita, Zion, Zorn, zon, tiar, Tor, torf, fort, fot.

LÄNKGÅTAN: Marskalk: Mars, marsk, skal, skalk, kalk.

KORSGÅTAN: 1) C, 2) aha! 3) skaka, 4) Alfrida, 5) Charlctta, 6) Theodor, 7) årtal, 8) äta, 9) a.

SIFFERGÅTAN: Sådan herre sådan dräng: 1) Kongsberg, 2) Kolmården, 3) Indus, 4) Kaplandet, 5) Granada, 6) Mahdi, 7) Cayenne, 8) Ferrara, 9) Parma, 10) Anderna, 11) Persien, 12) Skåne, 13) Sudan, 14) Tanganika, 15) Tunis, 16) Cardiff, 17) Corea, 18) län, 19) Argentina, 20) Alger.

REDOVISNING.

Influtna »Strån» till »Stacken» i Marstrand få härmed tacksamligen erkännas.

		Kr.
20 juni.	H. M. Drottningen	100: —
21 »	H. K. H. Enkehertiginnan af Dalarne	25: —
	Redaktör G. E. Ericson, Helsingborg	5: —
	O. H. F.	10: —
	Riksdagsman N. A.	5: —
	Fru G. Lamm	10: —
	J. A. E.	10: —
	K. F.	2: —
	J. F.	5: —
	E. B.	2: —
	S. B.	1: —
	H. af K.	2: —
	O. Strg	5: —
	L. F.	3: —
	Grossh. I. Hirsch	40: —
	Fru M. E.	10: —
		Kr. 235: —

Från Svanström & Co:s pappershandel skänkta saker, afsedda för försäljning till förmån för »Stacken», cirka 20 kr.
Dito från fru Nordings parfymhandel cirka 15 kr.
Dito från Akt.-bol. Flossa (L Lublin) en mindre flossamatta.
25 juni. Dito från fru Schiötts blomsterhandel cirka 20 kr.
Stockholm d. 25 juni 1901.

FRU HILDEGARD GEIJER.

GADUS' Fiskkonserver.

Välsmakande! — Närande! — Hållbara! —

(Se "Iduns Hjälpreda" för maj d. å.!)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

Lillan. Vi beklaga, att vårt utrymme icke tillstädjer oss att bjuda våra läsare den sköna Ingeborgs *hela* lefnadssaga, men vilja i någon mån söka förena deras och edra intressen genom att undan papperskorgen rädda följande älskliga skildring af, huru det tillgick, när hjältinnan, efter att ha ratat den ädle, men fattige studenten, tog den förnäme och rike grefven:

»Här är min hand, grefve.»

»Men jag begärde både ert hjärta och er hand.»

»Jag har intet hjärta »

»Har ni icke? Är det bortgifvet, Ingeborg? Säg!»

»Ack, grefve, det är borta sedan länge. Jag har helt enkelt icke några känslor. Jag är förståndig, ser ni. Känslor duga ej här i världen.»

»Jaså, det är då edert förstånd, som kommer er att svara ja på mitt anbud. Men jag, jag älskar er; jag frågar er, om ni vill bli min maka?»

»Jag vill det. Jag högaktar er, grefve. Jag skall mot er uppfylla alla en makas plikter. Jag skall städse hålla de löften, jag gifver er. Jag vågar säga att jag *skall* det, ty mina känslor äro, som sagdt borta, och förståndet ensamt behärskar mig och mina handlingar.»

»Du är så underlig, min Ingeborg, men jag älskar dig och tror på dig — min älskling — min brud.»

Grefve Falkenstråle slöt »Ingeborg den fagra», som hon allmänt kallades, intill sig och kysste henne sakta. Hon smålog mildt och blundade . . .»

Det kunna ju också vi nu gärna göra, eller hur, välvilliga läsekrets?

Aurora. En gång hade ni något eget att säga, och då lyckades ni och var välkommen! Men när ni skrifver endast för att skrifva och omtuggar hvad tusen andra sagt tusen gånger förut, då är eder formtalang allt för outvecklad för att öfverskyla innehållets tomhet

A. Känd schablon. Antages ej.

Käthe. Det är ju mycket vackert att ni själf är »utan pretentioner», men för Idun vore en dylik blygsamhet icke fullt lika klädsam, hvadan vi tyvärr måste afstå från er »lilla sommarsaga».

Folke B—m. Vi tro er till fullopå ert ord, att det skulle vara eder »ett sant nöje, om vi ville intaga det lilla poemet, som ni själf diktadt». Men som vi måste taga större hänsyn till våra läsares välbefinnande än till hvarje särskild liten poets ärelystnad. så . . . ja, fortsättningen kanske ni kan »själf dikta».

—n—n. Den af eder besjungne ynglingen saknar ingalunda sin originalitet.

»Till lifsvarmt hjärta han rusig sluter
en furas knotiga, gråa stam,
och tjust han ropar, när solen gjuter
sin strålflods värme i skogen fram:
Blif min . . .» o. s. v.

Denna »ynglingens» något träaktiga smak förmärkes emellertid äfven på verserna hvarför vi icke våga bryta flere af dess blommor af fruktan att få stickor i fingrarna.

Märta. En snäll liten kria — men Idun är ingen kriabok.

Carl Waldemar Berg: Låt för all del denna »Tillfällighet» icke bli någon regel!

E. S. Edert »Sommarbarn» saknar icke drag, de där vittna om poetisk begåfning, men sida om sida uppträda betänkliga brister med afseende på tanke- och formklarhet. Och när man, bland för öfrigt lyckade bilder i naturskildringen, stöter på en sådan passus som denna:

»Narcissen klädd i hvitlätt tyll
bland hyacint i blått
med strumpor utaf klorofyll(!),
de nyss till pingsten fått . . .»

då är det icke underligt, om man känner sig en smula betänksam. »Blåstrumpor» ha vi haft en nog så rik erfarenhet af, men »klorofyllstrumpor» — det var verkligen något »nytt under solen»! Det är dock icke alltid sagdt att det nya är det bästa. Kom igen. när klorofyllen i edra skaldeådror i själfkritikens solljus något fördjupat sin ännu allt för vårgröna färgton.

Viola. Rätt nytt — men vi måste ändock afböja på grund af redan öfverfyllda förråd.

»De visa jungfrur vid västkusten» ha uppvaktat oss med en ordrik skrifvelse, i hvilken de förklara, att »alla bildade, hyggligt uppfostrade flickor» i Sveriges land nu äro utleda på den en gång så lifligt eftersträfvade *fröken*-titeln, och bevekande anhålla, att Idun ville sätta sig i spetsen för en reform till återinförande af »den gamla nordiska vackra benämningen för ogifta kvinnor, som klingar så ren och melodisk, nämligen: *jungfru*.»

Vi kunna upplysa de visa västkustjungfrurna, att redan för en del år sedan *just samma förslag* var uppe i Idun och då dryftades, ntan att väcka någon vidare anklang. Skulle verkligen nu vara förhållandet. att opinionen ute i landet i denna sak sedan dess i någon väsentlig mån ändrat sig. så . . . ja, inte oss emot! För vår del hysa vi en viss förkärlek för den äkta nordiska stolts jungfrun framför den tyskfödda fröken (fräulein). Men nog ville vi bra gärna från vår läsekrets ha ytterligare bekräftelse på, att några allmänna sympatier för en dylik reform föreligga, innan vi på nytt inlåta oss på ämnet. Få nu se till en början, hvadtill dessa rader kunna lända!

St. St. Antages och honoreras efter införandet.

S. Fed. Som ofvan!

L. L. Af vissa skäl måste vi tacksamt afböja.

Jenny T. Som ni tyckes vara en så liflig amatör af den visdom, som ligger uttryckt i vår ordspråksskatt, kanske ni också kan erinra eder »hvad räfven sade om rönnbären».

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»E.» Adolfsfors. 1.50 pr gång. Likvid kan sändas ant. i frim. eller pr postanvisning.

»G. L.», Vänersborg. Annonsen kostar 1 98 pr gång. Likvid torde snarast insändas, hvarefter annonsen införes i först utkommande nummer.

»Gerda B.» 3.60 pr gång. 5 % rab. vid 52 ggrs inf.

»Energisk», Karlskrona. Rest. 62 öre, torde omg. insändas.

Mellins Food

användes numera som näringsmedel på Barnhus och Lasarett.

HUSHÅLLERSKA.

En ung och anspråkslös flicka, fullt kunnig i matlagning, smörberedning och andra i ett hem på landet förefallande sysslor erhåller plats från 24 oktober. Svar med referenser, löneanspråk och hälst fotografi sändas till »A. H.» Strömstad, p. r.

VID **undervisningsanstalten för sinneslösa barn å Stretered** kungöres härmed en lärarinnetjänst ledig att tillträda den 1 januari 1902. Med befattningen. som tillsättes på 3 månaders uppsägning äro förenade följande löneförmåner: 300 kr. pr år, bostad med bränsle, kost, tvätt och lyse. Sökande bör hafva aflagt minst småskolelärarinneexamen med goda vitsord samt hälst äfven vara kunnig i orgelspelning. Ansökningar ställda till anstaltens styrelse, böra insändas till föreståndaren under adr. Mölndal före nästk. 15 sept.

Ofvan annonserade tjänst kommer att under innevarande års höstermin som börjar 26 augusti skötas af t. f. lärarinna mot samma löneförmåner som för ordinarie innehafvare, och böra ansökningar till denna befattning insändas före 1 nästk. augusti.

Göteborg i juni 1901.

STYRELSEN.

SJUKGYMNAST.

För behandling af en nioårig gosse med lindrigt hjärtfel kan en ung dam, kunnig i sjukgymnastik och massage få anställning under juli och augusti månader hos en ämbetsmannafamilj, som tillbringar sommaren i sin villa i en mindre kustbadort i Skåne. Närmare meddelar professor **Hans Bendz,** Lund. (G. A.M. 72204)

EN 22—25-årig flicka af god familj, kan erhålla angenäm plats som sällskap. Hon bör vara musikalisk och hälst med sångröst, hafva genomgått högre flickskola samt hafva ett gladt temperament. Familjen vistas f. n. på landet nära Stockholm. Svar med utförliga upplysningar utbedes till »Ömsesidig trefnad», Iduns exp.

PLATSSÖKANDE.

KVINNLIG GYMNAST,
med goda rekom., önskar plats i familj eller medföljа på resa. Svar »Flerårig praktik», Iduns exp.

TROENDE, bildad flicka, önskar plats i fin familj för att uteslutande sköta småbarn. Svar före 12 juli till »A. 26 år», Iduns exp.

EN ENKEL, arbetsam flicka, som haft plats å kontor och i affär, önskar snarast plats i god familj att gå frun tillhanda. Små pretentioner. Svar torde godhetsfullt sändas till Gumælii Annonsbyrå, Malmö, märkt »Arbetsam & Villig».

EN FLICKA AF GOD FAMILJ,
önskar mot fritt vivre plats att gå frun tillhanda och deltaga i husliga göromål i läraktigt hem, där ett humant bemötande kan påräknas. Svar till »Della», p. r. Karlstad.

EN ung folkskolelärarinna, med någon elementarbildning. önskar till hösten plats i familj. Äfven villig att på lediga stunder taga del i hushållet eller skrifgöromål. Svar till »E. L.», Iduns exp.

VÄRDINNEPLATS önskas af en medelålders bildad dam, som med duglighet, ordning och spårsamhet kan sköta ett hushåll, vare sig i stad eller på landet. Svar om löneförmåner m. m. till »H. L.», Almunge p. r. (1016)

En anspråkslös flicka

önskar plats att undervisa barn i vanliga skolämnen och musik. Löneanspråk ringa. Svar till »Ruth», Iduns exp. (1015)

MUSIKALISK, huslig ung flicka önskar plats i Stockholm som sällskap, lektris eller hjälp hos äldre dam eller i familj. Ref. finnas. Svar till »Sällskap», Örebro p. r.

GUVERNANT, sem. bildad, med utm. rek., önskar nu eller i höst plats att undervisa nyb eller försigk. Svar till »21 år 1901», Örebro p. r.

VÄRDINNEPLATS i godt och resp. hem sökes af huslig, ung dam med de bästa ref. Van att på egen hand med ordn. och flit sköta ett hem. Svar till »Maja», Slussen p. r.

PLATS i god familj på landet önskas för lärande och deltagande i alla husliga göromål åt 17 års flicka Svar till handl. C. O. Modin, **Mörby.** (1013)

EN UNG FLICKA
af bättre familj och med godt sätt, söker plats i affär eller gå frun tillhanda, mot fritt vivre. Svar till »Villig 1901», p. r. Järntorget, Göteborg.

YNGRE LÄRARINNA
med utm. rek. önskar sommarplats. Svar till »Fritt vivre», Iduns exp.

EN 25-årig flicka, skicklig i broderi och alla finare arbeten, önskar plats som hjälpreda åt äldre fru eller som barnfröken Svar till »Anna», Iduns exp.

Observera detta!

Bildad, musikalisk flicka, med vana att undervisa, söker nu genast eller längre fram plats såsom lärarinna för minderåriga barn, eller såsom hjälpreda åt husmodern. Svar till »Ställa hem», Iduns exp.

EN UNG FLICKA, med god hälsa och gladt lynne, önskar till hösten plats i familj att undervisa mindre barn. Svar till »R.», Fritsla.

EN 25 årig, bättre flicka, önskar plats i god, antingen svensk eller engelsk familj, såsom barnfröken. Hälst i mellersta eller södra Sverige. Svar emotses tacksamt till »B. F.», Motala, Linnevad.

YOUNG ENGLISH GOVERNESS (25) desires Re engagement in a family. Usual English subjects, French. German a. Music. Disengaged 1st July. Highest references. »Alpha», Iduns exp., Stockholm.

EN 27-årig flicka af god familj, önskar plats att förestå mindre hushåll, eller vara husmoder behjälplig med husliga göromål. Svar till »E. S.», Skåre p. r. (1001)

UNG, bättre flicka, som med goda betyg genomgått 8-kl. lärov. och är kunnig i musik, önskar till hösten plats att undervisa mindre barn i vanliga skolämnen eller vara behjälplig med skrifgöromål. Referenser finnas. Svar till »E.», Väster 31 a, Västervik.

LÄRARINNA, skicklig i musik, under visningsvan och pliktrogen, önskar plats. Svar till »Höstterminen 1901», Hallands Ljungby, Vinberg.

PÅLITLIG FLICKA, som genomgått hushållsskola och är skicklig i klädningssömnad, önskar plats i angenäm familj eller att förestå hushåll. Fotografi och rek. tillsändas om reflekterande härå hänvända sig till »L. B.», Sysslomansgatan 20, 1 tr., Upsala. (1009)

Ett tomrum att fylla.

En fråga, finns det något aktningsvärdt hem, där det saknas en god, duglig värdinna och vårdarinna för hemmet och barnen, skulle jag gärna vilja mottaga ett dylikt. Äger mångårig erfarenhet uti att uppfylla hemmets kraf i dess olika delar. Goda rek. och ref. finnas. Svar till »Ordningssinne», Iduns exp.

EN FLICKA, som genomgått åttaklassig elementarläroverk, önskar till hösten plats i familj att undervisa mindre barn. Svar till »18 år», p. r. Rönneshytta. (1013)

PLATS som värdinna i ett aktadt, trefligt hem önskas af 35-årig änkefru, som äger mångårig erfarenhet i alla i ett bättre hem förekommande göromål. Goda rek. från förut innehafda platser kunna företes. Svar till »Duglig husmor», Iduns exp.

OBS.! Bildad flicka, kompetent att på egen hand förestå ett hem, söker härmed plats som värdinna till 15:de september. Utmärkta rek. från flerårige platser. Svar till »Trefligt sällskap», Falkenberg p. r.

Lärarinneplats i familj

sökes af en flicka, som med mycket goda vitsord genomgått Västerås 8-klassiga läroverk för flickor. Referenser: rektor Th. af Billberg, adr. Västerås och skolföreståndarinnan Anna Löfgren, Järnbrogatan 22, Upsala, hvilka också besvara ingående förfrågningar.

TROENDE LÄRARINNA, barnkär, undervisningsvan, önskar plats i vänligt hem. Svar till »A. N.», Johanneshus p. r.

PLATS önskas af pliktrogen, anspråkslös lärarinna, undervisningsv. i alla ämnen, språk, musik handarb. Svar »Glad och barnkär», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

GLADLYNT, bildad flicka, kunnig i matl., bak, sylt, sömnad, enkel och ordentlig söker plats. Svar »Villig» under adress S Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

LÄRARINNA med goda betyg, barnkär och godt lynne, önskar till hösten plats i treflig familj. Svar till »Undervisningsvan» Jönköping p. r.

EN UNG, musikalisk flicka af god familj önskar plats nu genast som sällskap o. hjälp, hälst på landet. Genomgått kurs i sjukvård och massage. Äfven kunnig i konstväfnad. Svar emotses tacksamt till »Cloyd», p. r. Linköping. (G. 3638)

LÄRARINNA, som tjänstgjort 2½ år i skola önskar till hösten plats i familj Utgångsbetyg från 6-klassigt läroverk och mindre folkskollärarinneseminarium. Goda referenser. Svar med lönevillkor till »22 år», Iduns exp. (984)

EN 19 års flicka, med goda afgångsbetyg från högre elementarläroverk, och som därefter öfvat språkstudier och något musik, önskar plats såsom lärarinna för mindre barn i en bildad och välvillig familj på landet, hälst i en vacker trakt Någon lön önskas. Svar till »H. L.», Upsala poste restante. (G. 107456)

Musikalisk, ung flicka

med vana att undervisa i piano och träskärning, önskar plats på landet under sommaren som hjälp i hemmet mot fritt vivre. Svar till »S.», Iduns exp.

PLATS söker bildad, husbållskunnig flicka. Lagar god mat, bakar, syr, väfver. Ordentlig, gladt lynne. Svar till «Flit», Iduns exp. f. v b.

EN FLICKA, kunnig i konstväfnad, sömnad, handarbeten och något i enklare matlagning önskar plats i bättre familj. Svar till »H. G.», Ludvika.

INACKORDERING
önskas för en 15-årig flicka på större herregård eller prästgård i närheten af skog och sjö, hvarest ungdom finnes. Svar jämte uppgift om pris m. m. sändes inom 8 dagar under adress »Gerda», p. r. Eslöf.

TILLFÄLLE att deltaga i konfirmationsundervisning tillsammans med en 16 års flicka finnes för jämnårig i naturskönt och hälsosamt belägen prästgård vid Dalälfven från medlet af juli till slutet af augusti. Järnvägsstation nära. Rrflekterande behagade meddela sig med komminis'er V Hellström, adress Bredgrind eller pr Rikstelefon By 3 (öfver Norberg).

Dels hel inackordering

och dels spisning, till begränsadt antal (företrädesvis god skolungdom) kan erhållas efter 15 juli i stilla och godt hem i Göteborg. Underhandling med fru Hilda Carlsson, järnvägsstationen, Falkenberg. Efter 15 juli Fogelbergsgatan n:r 9, Göteborg.

I PRÄSTFAMILJ på landet önskas nu genast inackordering för en flicka till erh. af konfirmationsunderv., hälst i trakten af Bekinge. Svar med prisuppg. till »V. J.», Karlskrona p. r.

FAMILLE FRANCAISE
distinguée à Paris désire des pensionnaires à partir du 1 Juillet. Prix modéré Underrättelser genom löjtnant Indebetou, Malmköping.

I Grisslehamn

önskas god inackordering af 3 personer från omkring den 20 juli under cirka tre veckor. Svar till »Godt bord», Tidn. Iduns exp. (958)

Pellerin's Margarin

är bäst!

De bästa sidentygerna

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvirera profver från den gamla väl renommerade **Sidenfirman**

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrers sidenfabrik).

Nyheter i största urval direkt från fabriken.

Sparkasseräkning

5 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

8 Drottninggatan 8

Mynttorget 4 Drottninggatan 102

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.

Rikstelefon: 1 79.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Konstsaker i tenn

till presenter, sportpris m. m.

För lotterier specialartiklar i alla prislägen.

Återförsäljare erhålla rabatt.

Ill. prisk. gratis och franko.

Tenn- & Metallförädlings A.-B.,

STOCKHOLM.

Bankaktiebolaget

Stockholm—Öfre Norrland,

Drottninggatan 6.

Hushållsräkning 4½ %.

Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Barnängens

Corilit,

hvit, brun och svart,

i tuber och burkar.

Bästa putscream för skodon!

Husmödrar!

Tillse att Ni alltid vid inköp af ättiksprit och ättika erhåller **Winborgs**, ty då har Ni garanti för att erhålla den yppersta varan.

Winborgs Ättiksprit är kristallklar!
Winborgs Ättiksprit är aromrik!
Winborgs Ättiksprit är den yppersta för inläggning!
Winborgs Ättiksprit på 1 liter flaskor } *extrafin och stark kvalitet.*
Winborgs Ättiksprit på 2 d:o }
Winborgs Ättiksprit erhålles öfverallt.

Aktiebolaget Th. Winborg & Co.,
Kongl. Hofleverantör.

Nyaste & finaste **Parfym** för näsduken

Perles d'or

Wilhelm Rieger,

Frankfurt a/M

Finnes i alla finare parfymaffärer.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4½ proc.

Brages Tsif

räntor fördelaktiga.

Ingen förvaltningsafgift.

BRAGES Hufvudkontor, 12 Kungsträdgårdsg. Stockholm

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse 5 proc.

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank

Hufvudkontor: **REGERINGSG. 1**

Afdelningskontor: **HÖTORGET 8.**

"Möbeltinkturen KOSMIN"

rekommenderas som det yppersta putsmedel för polerade möbler. Finnes hos de flesta herrar handlande samt i parti hos

JOH. D. ANDERSSON, Malmö.

Föreningsbanken.

Hufvudkont.: **Storkyrkobrinken 5,**

Expeditionstid ½10—½4.

Afdelningskontor: **Storgatan 1.**

Expeditionstid ½10—3 och 5—7.

Högsta depositionsränta 5½ %.

Sparkasseränta 5 % + andel i vinsten på sätt i sparkasseboken angifves.

Sparkasseräkningshafvares andel i 1899 års vinst = 4,000 kr.

Glöm icke

att

Mustads Taffelgrädd

är **bästa** och **billigaste bordsmör.**

Handelsvetenskap.

Undervisning pr korrespondens meddelas i **bokföring** (enkel och dubbel italiensk för minuthandel, grosshandel, fabriksrörelse och landtbruk), **handelsaritmetik** (snabbräkning), **algebra, stenografi, skönskrifning, rättskrifning, växellära, handelsrätt, allmänna kontorsgöromål, handelsterminologi** samt **svensk, tysk och engelsk handelskorrespondens.** Tusentals intyg från tidningar och elever.

Begär prospekt och profbref samt angif ämne!

Malmö Språk- o. Handelsinstitut,

Direktör **H. S. Hermod,**

Rikst. 1428. Södergatan 17, Malmö.

Inteckningsbolaget.

Högsta depositionsränta	5 %
Kapitalräkningsränta	5 %
Sparkasseränta (vid afdelningskontoret)	4½ %

Aktieb. Nordstjernans Mineralvattenfabrik

rekommenderar sina med största noggrannhet utförda tillverkningar af alla slags **artificiella hälsovatten** och **läskedrycker.**

Destilleradt vatten användes uteslutande vid fabrikationen af **hälsovatten** samt **rent och bakteriefritt källvatten från egen borrbrunn** till beredning af **läskedrycker.**

Tillverkningen står under kontroll af Prof. vid Karolinska Institutet Med. D:r K. A. H. Mörner.

Till respektive sommarställen expedieras vattnet i patentlådor om 25 eller 50 flaskor.

Rikstelefon 39 18. Allm. Telefon 116 79, samt 52 33 (Stjerntelefon).

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget,

Stockholm, 24 Fredsgatan 24.

Afdelningskontor Götg. 31.

(Fonder kr. 4,440,000)

Deposition	5½ %
Kapitalräkning	5½ %
Sparkasseräkning	5 %
Upp- & Afskrifning	3 %

Metallfabriksaktiebolaget

C. C. SPORRONG & C:o

23 Regeringsgatan 23

STOCKHOLM

Utför: förgyllning, försilfring, förnickling samt renovering af antika och moderna metallarbeten

---

Lars Monténs Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:

»½ kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»

Finnes hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker

N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan

Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. **Guldmedalj** i Stockholm 1897.

Holmqvists Handelsinstitut

GÖTEBORG. **Västra Sveriges största, fullständigaste och mest renommerade handelsläroverk.** 17:de arbetsåret. 10 speciallärare. Årskurser, terminkurser. Inträde hälst vid terminens början, 20 aug. och 10 jan. Plats anskaffas i flesta fall. Holmqvists skrifmetod är landets mest spridda och af **staten antage som normalmetod.** Beg program.

FILIP HOLMQVIST,

Öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm, lärare vid Chalmerssska institutet.

Vid fältöfningar,

fotvandringar, bicykelåkning m. fl. tillfällen är fil. doktor P. Håkanssons Salubrin ett ofta anlitadt medel. Ingen som försöker det äkta fabrikatet och använder det, på sätt som i beskrifningen angifves, mot **ömma fötter, skafsår, sensträckningar** eller annan **yttre skada,** undgår att uppskatta det som oumbärligt.

Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.

Capsuloids

är den bästa järnmedicin.

Hvarför?

Emedan Capsuloids innehålla endast naturligt järn, omsorgsfullt utdraget ur friskt oxblod.

Emedan de vanliga järnpreparaten, såväl piller som mixtur innehålla en mängd stark syra, och därför äro så förstörande för magen och tänderna.

Emedan Capsuloids aldrig innehålla syra, och därför äro lämpliga för äfven den klenaste mage hos gammal eller ung, och de svärta ej tänderna.

Emedan all vår kraft och energi beror på mängden af det naturliga järnet i blodet, och Capsuloids tillföra blodet just den däraf behöfliga kvantiteten.

Emedan hälsa, frisk färg, kraft, energi och god matsmältning samt god sömn utan all fråga är en följd af den riklighet af blod som frambringas genom att intaga Capsuloids.

Emedan allt det järn, som finnes i Capsuloids, genast upptages af blodet, åstadkommer rikligt godt blod och de resultat, som visat sig genom att gifva Capsuloids för **hufvudvärk, hjärtklappning, benägenhet för svimning** och **förstoppning** som så ofta åtföljа **blodbrist** och **bleksot.** äro i högsta grad påfallande.

Erhållas i Sverige å alla Apotek à Kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik: **Capsuloid Company,** 31 Snow Hill, London.

Kontant 540,000 Kronor

fördelade i **8,223** vinster på

50,000, 10,000, 5,000, 1,000, 500, 100, 50 och 20 Kronor

utlottas den 1 November 1901. Pris för lottsedel ***10 kr.***, till landsorten mot ***insänd likvid vid hvarje rekvisition åtföljd af 40 öre*** (till rek. porto och dragningslista). Hela behållningen tillfaller Nordiska Museet.

Då efterfrågan visat sig större och större, så att lottsedlarne blifvit slutsålda långt före dragningarne, torde de, som vilja förvissa sig om lottsedlar, insända liqvid snarast möjligt. Rekommendera alltid värdeförsändelser.

Nordiska Museets Lotteri,

Fredsgatan 32, Stockholm.

Gnid icke sönder

tvättkläderna på tvättbrädet och med skurborsten. Lägg dem i stället i blöt i en ljum lut af **Lagermans Tvättpulver,** Tomten, så sparar ni både kläder och arbete. Säljes hos alla välförsedda hrr speceri- & diversehandlande i riket.

Prisbelönt senast vid Världsutställningen i Paris 1900.

Fysiologiska skodon.

Skomakare C. NILSSON,

Drottningg. 100 — Stockholm

Nya Lärarinneseminarium

börjar sitt 6:e läsår d. 9 sept. Till elev antages utan inträdesexamen den som genomgått elementarskola för flickor. De främmande språken valfria. Terminsafgift 100 kr. Prospekt sändas och anmälningar mottagas af undertecknad, läroverkets föreståndarinna.

ALMA DETTHOW. Sommaradress **Ånn** (Jämtland).

A. Wilh. Lindbergs Pianoetablissement.

Stockholms äldsta pianoaffär, etablerad år 1856.

26 Regeringsgatan, Sthlm.

Allm. telef. 59 88. Telegrafadr. Piano, Sthlm.

Lager af flyglar, pianinon och orglar från in- och utlandets förnämsta fabriker.

CARL BROMAN & C:o

Manufakturaffär och Damskrädderi

Lager af franska Siden- och Ylletyger.

34 Drottninggatan 34.

STOCKHOLM.

Använd vid

Lackning af buteljer

Monténs Vaxlack

Finnes hos hrr specerihandlande.